

Kommer du på lektionen?

– lärares syn på och hantering av elevers
frånvaro i idrottsämnet

Joel Lundin & Micael Widerdal

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete avancerad nivå 87:2019

Ämneslärarutbildning: 2014-2019

Handledare: Peter Emsheimer

Examinator: Bengt Larsson

Sammanfattning

Syfte och frågeställning

Syftet är att identifiera och analysera idrottslärares syn på och hantering av elevers frånvaro i idrottsämnet samt begripliggöra motiven till deras syn. Studien ämnar besvara följande forskningsfrågor:

- Hur beskriver idrottslärare vad som är viktigt och meningsfullt vid undervisningen i idrottsämnet?
- Vilka orsaker framträder när idrottslärare talar om elevers frånvaro och hur kan dessa begripliggöras?
- Vilken repertoar av strategier framträder när idrottslärare talar om hantering av frånvaro från undervisningen i idrottsämnet?

Metod

Studien använder sig av en kvalitativ ansats för att frambringa så djup insikt som möjligt. Genom åtta semi-strukturerade intervjuer samlades data in som analyserades induktivt. Respondenterna togs fram genom ett bekvämlighetsurval och samtliga lärare har erfarenhet av att arbeta med elever i grundskolan som geografiskt representerar södra-, mellersta- och norra Sverige. Intervjuerna transkriberades ordagrant innan de analyserades. Det teoretiska ramverket som användes vid tolkning av resultaten var Antonovskys *känsla av sammanhang* samt Bourdieus begrepp *kapital* och *habitus*.

Resultat

Samtliga lärare betonar vikten av en bra relation mellan lärare och elev och att en positiv inställning till idrottsämnet är en viktig faktor för att skapa mening. Dessutom nämns inkluderingsstrategier som viktiga. Lärare med längre erfarenhet betonar vikten av att kommunicera med elever som ofta är frånvarande medan lärare med kortare erfarenhet nämner nivåanpassning i undervisningen som avgörande faktorer för att främja närvaro.

Slutsats

Slutsatsen av denna studie är att de vanligaste orsakerna till elevers frånvaro är sociala relationer, skolans förutsättningar samt psykisk ohälsa bland elever. En annan slutsats är att yrkeserfarenhetens längd påverkar lärarnas syn på frånvaro. Det råder skillnader i hur lärarna i studien hanterar elevers frånvaro.

Will you attend class?

– teachers' methods in handling, and attitudes towards, absent students in physical education

Joel Lundin & Micael Widerdal

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES
Master Degree Project 87:2019
Teacher Education Program: 2014-2019
Supervisor: Peter Emsheimer
Examiner: Bengt Larsson

Abstract

Aim

The purpose of this study is to identify and analyze physical education (PE) teachers' methods in handling, and attitudes towards, absent students. The study will answer the following questions:

- How do PE teachers describe what is important and meaningful in teaching PE?
- How do PE teachers explain the reasons behind students being absent and how can these reasons be understood?
- What repertoire emerges when PE teachers talk about their coping strategies of absent students?

Method

A qualitative approach is used in order to elaborate and produce as profound insight as possible. By conducting eight semi-structured interviews data was collected and analyzed inductively. Convenient sampling was used to reach respondents whom all have experience of working with students in primary school geographically covering south-, mid-, and north of Sweden. The interviews were transcribed word-for-word prior to being analyzed. The theoretical framework used to interpret the result is based on Antonovsky's *Sense of Coherence* and Bourdieu's concepts of *capital* and *habitus*.

Results

All teachers emphasize the importance of a good teacher-student relationship and that a positive attitude towards PE is key in creating meaning. In addition, inclusion strategies are mentioned as important. Teachers with longer experience emphasize the importance of communicating with frequently absent students whereas teachers with shorter experience mention adjusting the level of difficulty according to students' level of competence as a key factor in maintaining attendance.

Conclusions

The conclusion of this study is that the most common causes of student absenteeism are social relations, school setting, and mental ill-health among students. Another conclusion is that the length of the teachers' work experience affects their view of absence. The present study also show that there are differences in how teachers handle student absenteeism.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
2. Bakgrund	2
2.1 Idrottsämnets historiska rötter	2
2.1.2 Ämnet gymnastik i LGR 69.....	3
2.1.3 Ämnet idrott och hälsa i LGR 11	3
2.1.4 Idrottsläroarbildning	4
2.2 Tidigare forskning.....	5
2.2.1 Svenska studier om elevers deltagande i idrottsämnet	5
2.2.2 Svenska studier om idrottslärares erfarenheter	6
2.2.3 Internationella studier om elevers deltagande i idrottsämnet	7
2.2.4 Internationella studier om idrottslärares erfarenheter	9
2.2.5 Sammanfattning av forskningsläget	10
2.3 Teoretiskt ramverk	11
2.3.1 Antonovskys begrepp KASAM	11
2.3.2 Bourdieus begrepp habitus och kapital	11
3. Syfte och frågeställningar	12
4. Metod	13
4.1 Kvalitativ ansats.....	13
4.2 Intervjuform.....	13
4.3 Urval.....	14
4.3.1 Deltagare.....	14
4.4 Genomförande	15
4.5 Bearbetning och analys av intervjuerna	15
4.6 Etiska överväganden	16
4.7 Trovärdighet och överförbarhet	17
5. Resultat	18
5.1 Viktigt och meningsfullt vid undervisning i idrottsämnet	18
5.1.2 Lärare som arbetat med LGR 69.....	18
5.1.3 Lärare som arbetat med LGR 11	20
5.1.4 Sammanfattning	21
5.2 Orsaker till elevers frånvaro	22
5.2.1 Lärare som arbetat med LGR 69.....	22

5.2.2 Lärare som arbetat med LGR 11	24
5.2.3 Sammanfattning	26
5.3 Strategier för hantering av elevers frånvaro	27
5.3.1 Lärare som arbetat med LGR 69.....	27
5.3.2 Lärare som arbetat med LGR 11.....	29
5.3.3 Sammanfattning	32
6. Diskussion	33
6.1 Viktigt och meningsfullt vid undervisning i idrottsämnet	33
6.2 Orsaker till elevers frånvaro	35
6.3 Strategier för hantering av elevers frånvaro	37
6.4 Metoddiskussion	39
Litteraturförteckning	41
Bilaga 1 - Intervjuguide	46
Bilaga 2 - Samtyckesblankett.....	47
Bilaga 3 - Litteratursökning	48

1. Introduktion

Idrott och hälsa är ett populärt ämne i skolan men det är även ett väldebatterat ämne. Idrottsrörelsen menar att det borde vara mer fysisk aktivitet i ämnet idrott och hälsa eftersom alla barn och unga går i grundskolan och får således samma möjlighet till att röra sig (Larsson 2016). Det har även kommit fram larmrapporter om att svenska barn och ungdomar rör på sig för lite (fyss.se). Svenska Läkarsällskapet rekommenderar att barn och ungdomar ska ha 60 minuters måttlig fysisk aktivitet per dag (fyss.se). Det är många människor som har en åsikt om ämnet idrott och hälsa eftersom alla har gått i skolan och har sin egen syn på själva syftet med ämnet. Det har även riktats kritik mot det som försiggår i idrottsämnet både i Sverige och internationellt. Ämnet har kritiserats för att bestå av ett ”smörgåsbord” av aktiviteter där syftet är att elever ska röra på sig och svettas (t.ex. Annerstedt 2008; Kirk 2010). Flera studier visar även att innehållet i ämnet idrott och hälsa liknar idrottsträning utanför skolan (Larsson & Redelius 2008; Londos 2010). David Kirk (2010) menar att idrottsämnet (Physical Education) befinner sig i en kris och att den bärande idén är dekontextualiserade idrottsaktiviteter där elever ska lära sig olika idrottsliga tekniker.

Idrottsämnet har i Sverige bytt namn flera gånger under 1900-talet och varje namnbyte visar att synen på ämnets syfte har förändrats. Tidigare hette exempelvis ämnet gymnastik (*LGR 62* och *LGR 69*) och syftade till att fostra elever genom gymnastiska rörelser för att skapa starka kroppar (för pojkar), medan flickor skulle lära sig att röra sig estetiskt och vackert. År 1994 fick ämnet sitt nuvarande namn, idrott och hälsa, vilket innebar att ämnet sågs som ett kunskapsämne. Efter namnbytet fick eleverna arbeta efter kunskapsmål i olika delar av idrottsämnet (Larsson 2016). Flera studier visar dock att ämnet fortfarande är ett aktivitetsämne där läraren erbjuder ett smörgåsbord av aktiviteter (Annerstedt 2008; Larsson & Redelius 2010).

Skolinspektionen genomförde år 2010 en omfattande inspektion på 172 grundskolor för att undersöka verksamheten i ämnet idrott och hälsa. De fokuserade främst på vilka aktiviteter som förekom på lektionerna, hur hög närvaron var och hur hög aktivitetsgraden var hos eleverna. Resultatet av denna flygande inspektion var att bollspel och bollekar var den dominerande aktiviteten, vilket Skolinspektionen (2010) såg som ett stort problem. De menar att bollspelen gynnar de elever som redan är aktiva inom föreningsidrott och att betygsättningen riskerar att inte följa kursplanen. En annan iakttagelse från inspektionen var att en femtedel av eleverna inte deltar aktivt. Detta kan enligt Skolinspektionen (2010) bero på vissa bestämmelser som

skolor har. Inom vissa skolor får exempelvis inte elever delta då de glömt sina idrottskläder. Londos (2010) visar i sin avhandling att vissa elever med erfarenhet av lagbollspel gynnas i såväl val av aktiviteter i undervisningen samt i betygssättning.

Ämnet idrott och hälsa är ett ämne som tycks gynna vissa elever som redan är aktiva på sin fritid samtidigt som en del elever väljer att inte delta i undervisningen. Det finns tydliga tecken som pekar på att ämnet inte tilltalar alla elever (Bråkenhielm 2008). Bråkenhielm (2008) visar att det finns elever, främst flickor, som väljer bort att gå på lektionerna eftersom de tycker att det är tråkigt eller till och med obehagligt att delta i undervisningen. I Skolverkets rapport *På pojkars planhalva* (2010) framgår det att mycket av undervisningen gynnar pojkar i ämnet idrott och hälsa.

2. Bakgrund

2.1 Idrottsämnets historiska rötter

P. H. Ling utarbetade ett system för gymnastiska övningar och linggymnastiken dominerade undervisningen under 1800-talet. Övningarna ansågs påverka elevers karaktär och moral positivt. Linggymnastiken levde kvar i ämnet gymnastik långt in på 1900-talet. Så småningom kom idrotten (sporten) och leken att utmana linggymnastiken (Lundqvist-Wanneberg 2004). Det var även tydligt att man såg olika på flickor och pojkars kroppar. Flickor skulle lära sig att röra sig estetiskt vackert, medan pojkar skulle utveckla styrka och uthållighet (Lundqvist-Wanneberg 2004). Sandahl (2005) studerade normer och praktik i grundskolans idrottsundervisning mellan åren 1962 till 2002. Den estetiska gymnastiken försvann när samundervisning rekommenderades från år 1980. Sandahl (2005) visar även att tidstilldelningen till ämnet spelar en avgörande roll för genomförandet. Ämnet har motiverats av hälsoskäl och av vikten av fysisk aktivitet. Sandahl (2005) visar vidare att det finns ett glapp mellan ämnets kursplaner och den faktiska undervisningen. I kursplanerna finns en bredd av aktiviteter och teoretiska inslag, medan praktiken är smalare med främst bollspel, gymnastik och friidrott under tidsperioden 1962 - 2002.

I föreliggande studie kommer vi att göra nedslag i två kursplaner för idrottsämnet i *LGR 69* samt *LGR 11*. Detta då fyra av respondenterna i studien har arbetat sedan slutet av 60-talet.

2.1.2 Ämnet gymnastik i LGR 69

I läroplanen för grundskolan från 1969 (*LGR 69*) heter ämnet gymnastik. Fokus ligger på att tillfredsställa elevernas behov av kroppsrörelse och deras allsidiga utveckling. Eleverna ska lära sig att röra sig allsidigt och att ha en bra teknik. Även ett estetiskt och funktionellt rörelsesätt skrivs fram som viktigt i läroplanen. Det är också betydelsefullt att eleverna får pröva olika gymnastik- och rörelseformer. Något som även betonas i läroplanen är att eleverna ska utveckla laganda, självdisciplin, hjälpsamhet och ledarförmåga. Syftet med ämnet är att eleverna ska få ett bestående intresse för fysisk aktivitet som medel för rekreation och hälsa (Skolöverstyrelsen 1969). Tidstilldelningen i *LGR 69* för årskurs 7-9 var 3 x 40 min. Rekommendationen var att inte slå samman två lektioner till en dubbellektion, eftersom det skulle vara negativt av fysiologiska skäl och minska antalet träningstillfällen (Sandahl 2004). I *LGR 69* finns innehållet uppdelat i huvudmoment. Tre av huvudmomenten, gymnastik, bollspel och friidrott, var dominerande (ca 80 procent) när det handlar om den totala undervisningstiden (Sandahl 2004). En anledning till denna dominans var tillgång till lämpliga idrottslokaler för de olika huvudmomenten. Det var exempelvis svårt att få tillgång till mer avancerade lokaler som konstfrusna isbanor eller simhallar. Materiella förutsättningar kan vara en förklaring till att huvudmoment som skridskoåkning och simning var relativt sällan förekommande. Andra huvudmoment inom *LGR 69* var orientering och skidåkning. Flickor och pojkar sågs som olika och undervisades i könsuppdelade grupper. I några moment ansågs det lämpligt att undervisa flickor och pojkar tillsammans.

2.1.3 Ämnet idrott och hälsa i LGR 11

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa i grundskolan ska hjälpa elever utveckla en allsidig rörelseförmåga samt att intressera sig för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. Elever ska få möta många aktiviteter och få möjlighet att lära sig vad som påverkar den fysiska förmågan och hur de kan påverka sin hälsa genom hela livet. Eleverna ska även få förutsättningar att utveckla goda levnadsvanor och ges kunskaper om hur fysisk aktivitet hänger ihop med psykiskt och fysiskt välbefinnande (Skolverket 2011).

Elever ska genom undervisningen utveckla kunskaper i att planera, genomföra och värdera olika rörelseaktiviteter. Elever ska även få chans att ta ställning i frågor som rör idrott, hälsa och livsstil. Eleverna ska få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra. Vidare ska eleverna genom att vistas i naturen under olika årstider få förståelse för värdet av ett aktivt friluftsliv. Undervisningen ska även ge elever förutsättningar att förstå vilka risker

som finns i samband med fysiska aktiviteter och hur man agerar i nödsituationer (Skolverket 2011).

2.1.4 Idrottsläroarutbildning

Det har diskuterats i flera decennier i såväl Sverige som internationellt vad en idrottsläroare ska kunna i ämnet. Det har även riktats kritik mot utbildningens innehåll och genomförande i Sverige (t.ex. Backman & Larsson 2013). Forskarna menar att idrottsläroarstudenter inte får verktyg för att kritiskt kunna reflektera över sin praktik. Larsson (2009) visar i sin avhandling att normer och tradition tycks prägla innehållet och att förändringar är tröga. Idrottsläroarstudenter har förväntningar på att utbildningen ska ge dem kunskaper i idrott och deras syn på idrott är odelat positiv.

I och med samhällsförändringar har gymnastik och idrottshögskolans (GIH) inriktning kommit att påverkats genom åren. Efter högskolereformen 1977, visar arkivmaterial att GIH strävade efter att bli ett självständigt idrottsuniversitet samt att uppnå en fullvärdig akademisk status. Initiativtagarna var dels verksamma inom GIH men även forskare, politiker och Riksidrottsförbundet (RF). Idrottsområdet ansågs vara en riksangelägenhet och RF uttryckte att det saknades högre studier inom ämnet som vilade på vetenskaplig grund. Efter en kartläggning, av de då tillgängliga högskoleutbildningarna inom idrott, under slutet av 1980-talet, kom man fram till att utbildning i praktisk idrott endast fanns vid GIH i Stockholm och GIH i Örebro. Under 1960-talet var behovet av utbildade gymnastikläroare stort vilket ledde till att Kungliga Gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm (GCI) bytte namn till Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH-S) samt att det vid Högskolan i Örebro inrättades en systerinstitution (GIH-Ö). Gymnastikläroarutbildningen vid GIH-S bytte namn och hette därefter idrottsläroarutbildning. I och med högskolereformen 1977 ändras titeln gymnastikdirektör till gymnastikläroare och utbildningen innefattade ett ämne fram till slutet av 1980-talet då möjligheten till tvåämnesutbildning öppnades upp. Läsåret 1988/89 kunde studenter i grundskolläroarutbildningen för årskurs 4 - 9 kombinera ämnet idrott med matematik, engelska, svenska eller hemspråk. Samtidigt startade gymnasieläroarutbildningen med samma möjlighet vid GIH-Ö. I och med 2001 års läroarutbildningsreform samlades samtliga läroarutbildningar under en läroarutbildning med olika inriktningar och läroare i idrott och hälsa skulle utbildas i minst två ämnen. Sedan den senaste läroarutbildningsreformen 2011 är utbildningarna kategoriserade som förskolläroare, grundskoleläroare och ämnesläroare. Utbildningen till

idrottslärare på GIH var tvåårig från 1934 för att 1986 bli 3-årig och sedan 2011 är den mellan 4,5 och 5,5 år (Fürstenbach 2013).

2.2 Tidigare forskning

2.2.1 Svenska studier om elevers deltagande i idrottsämnet

I och med att Skolverkets rapport (2010) tyder på att ämnet idrott och hälsa gynnar de elever som är fysiskt aktiva utanför skolan, är det av intresse att studera ungdomars deltagande i föreningsidrott. Thedins (2015) avhandling, som delvis ämnade att kartlägga ungdomars grad av deltagande i föreningsidrott samt undersöka varför de fortsätter, visar att "... en stor majoritet av barn och unga deltar i föreningsidrott under uppväxtåren..." (s. 70). Thedin (2015) konstaterar att de flesta som börjar med föreningsidrott gör det innan de fyllt tio år samt att det är ovanligt att börja under tonåren. Dock visar studien att de flesta som deltar i någon form av föreningsidrott slutar. Detta förklarar Thedin (2015) kan bero på individens oförmåga att anpassa sig, exempelvis nämns aktivitetens tävlings- och träningsfrekvens som betydande faktor. Ytterligare faktorer som nämns för att en individ skall stanna kvar inom föreningsidrotten är att de "... begriper, kan hantera och känner mening med sitt idrottande." (Thedin 2015, s. 77). Likt idrottsämnet ställer föreningsidrotten krav på individens "... motoriska, idrottsliga och personella resurser..." (Thedin 2015, s. 78). Thedin (2015) menar även att möjligheten att byta idrott finns för de individer som innehar dessa resurser vilket genererar ett fortsatt deltagande inom föreningsidrotten även om aktiviteten i sig inte är densamma.

Bråkenhielm (2008) har studerat vad som kan påverka barn och ungdomar att vara aktiva under lektionerna i ämnet idrott och hälsa. Hon menar att deltagandet i undervisningen kan kopplas till elevernas individuella omständigheter. Några omständigheter som lyfts fram är hemförhållanden, socioekonomi eller föräldrars intressen. Bråkenhielm (2008) påpekar vikten av att varje skola arbetar för att främja elevers deltagande i ämnet. Om skolan misslyckas med detta så finns det en stor risk att eleverna väljer att avstå från lektionerna.

Skolinspektionen (2010) har gjort en kvalitetsgranskning av ämnet idrott och hälsa inom årskurserna 7 - 9. De har granskat 93 skolor genom enkäter men har även gjort djupare studier på 22 av dessa skolor. Granskningen visar att en femtedel av eleverna i studien inte deltar regelbundet i undervisningen. Skolinspektionen menar att det finns flera anledningar till detta som exempelvis val av aktiviteter, lärandemiljö, undervisningens organisation men även de

olika regler som lärare och skolor tagit fram. Några skolor låter exempelvis inte elever få delta om de har glömt sina idrottskläder. Det framkommer även i kvalitetsgranskningen att pojkar och flickor inte upplever ämnet lika. En större andel flickor upplever att de blir störda av andra elever och att de inte vet vad som krävs för ett visst betyg. Granskningen pekar på en rad utvecklingsområden som undervisningens innehåll men även undervisningens kvalitet. Undervisningen behöver i många skolor bättre lärandemiljö så att fler elever motiveras till att delta. Lärare behöver även bli bättre på att tydliggöra syftet med undervisningen till eleverna och ge dem chans att reflektera över sitt lärande (Skolinspektionen 2010).

2.2.2 Svenska studier om idrottslärares erfarenheter

Många studier har gjorts där man intervjuat idrottslärare. Sebelius (2018) har intervjuat idrottslärare och låtit dem berätta om sin egen undervisning. Lärarna talar om tre olika roller de får ta på sig som idrottslärare; problemlösaren, organisatören samt trygghetsskaparen. Lärarna talar om rollen som problemlösare med att de behöver lösa kortsiktiga problem som sker i gymnastiksalen. De talar även om långsiktiga problem som exempelvis att målen i läroplanen är otydliga. Med rollen som trygghetsskapare menar idrottslärarna att det är viktigt med elevinflytande, att se varje elev och att anpassa lektionsinnehållet efter gruppens behov. Idrottslärarna menar att rollen som trygghetsskapare är viktig eftersom eleverna ska kunna prestera inför varandra. För att klara av dessa roller så menar idrottslärarna att de behöver handlingsfrihet, större resurser och återkoppling från skolledningen vilket kräver stor organisationsförmåga. Sebelius (2018) menar att hennes studie ger en bild av idrottslärare. Lärarna vill elevernas bästa, de vill att eleverna mår bra och vill att eleverna ska uppskatta fysisk aktivitet och även kunna göra det på eget bevåg. Lärarna talar även om en rad problem som de menar påverkar undervisningen. Dessa problem är att de har för stora klasser, för små idrottshallar och otydlig läroplan. Som vi nämnde i inledningen så kritiserade Skolinspektionen (2010) idrottsämnet för att innehålla för mycket bollsport och tävlingsinslag. Ekberg (2009) intervjuade idrottslärare och han visade att det saknades samstämmighet mellan kursplanens mål och den undervisning som bedrevs. Idrottslärare anser att det är viktigt att eleverna tycker att ämnet är roligt och att de ska få intresse för fysisk aktivitet (Lundvall & Meckbach 2004). Idrottslärarna i Sebelius studie (2018) legitimerar detta genom att de vill att eleverna ska känna rörelseglädje och hitta en aktivitet utanför skolidrotten. Idrottslärarna menar att de har större möjlighet att göra detta genom olika bollekar (Sebelius 2018).

Larsson och Nyberg (2017) intervjuade idrottslärare och de fann att lärarna ser sin främsta uppgift att främja fysisk aktivitet i både ett här-och-nu-perspektiv och för framtiden. Lärarna lär ut olika idrotter i sin undervisning, men de anser inte att de har tid att lära eleverna idrottsliga tekniker. Det viktiga för lärarna är att eleverna försöker och provar olika idrotter samt att de är aktiva. Lärarna vill inte fokusera på elevers utförande och de vill inte kritisera hur elever utför rörelser. Larsson och Nyberg (2017) diskuterar att det behövs en förändring i kursplanen för att åstadkomma en förändring från att lära sig olika idrotter till att lära sig ett rörelsekunnande.

2.2.3 Internationella studier om elevers deltagande i idrottsämnet

Likt forskningsläget i Sverige, där få studier har utförts i syfte att förklara orsaken till elevers frånvaro i idrottsämnet, är utbudet av internationella studier inom området även det begränsat. I en studie av Munk och Aagergard (2015) undersöktes processer av inkludering och exkludering i physical education (PE). De elever som inte deltog i undervisningen hade svaga fysiska färdigheter och sociala relationer eller ansåg att undervisningen inte kändes meningsfull. Artikeln visar på betydelsen av att förstå variationer i elevers deltagande eller icke-deltagande samt att det är centralt hur vi talar om elever som passiva eller aktiva. Dock har åtskilliga studier gjorts som visar på sambandet mellan fysisk aktivitet och goda prestationer i skolan, inte uteslutande inom idrottsämnet (Trost & van der Mars 2009, Trost 2007, Nelson & Gordon-Larsen 2006 m.fl.). Trost & van der Mars (2009) skriver i sin artikel att det finns personer inom skolan som anser att undervisning inom musik-, bild-, och idrottsämnet bör ses som obetydlig och därför lämna plats åt andra ämnen. Enligt en studie utförd 2007 (the Center on Education Policy) visar sig detta vara en realitet på majoriteten (62 procent) av vad som motsvarar lågstadiet i USA samt 20 procent på skolformen för 11 - 13 åringar. Med underlag från flertalet studier, nämnda ovan, summerar författarna att ungdomar som är fysiskt aktiva har större chanser att få goda resultat i skolan i jämförelse med de som är inaktiva.

I Storbritannien utfördes 2006 en granskning av 24 kvalitativa studier som alla fokuserade på anledningen till deltagande eller icke deltagande i fysisk aktivitet bland individer mellan 5 år och upp till 50 år eller äldre (Allender et al 2006). Studierna som inkluderades i granskningen dateras mellan 1990 - 2004 och syftet med granskningen var att tydliggöra de faktorer som avgör individens deltagande eller icke deltagande i fysisk aktivitet. Denna del presenterar de resultat som framgått med fokus på de yngre åldrarna. Många som deltog i dessa studier såg till fördelarna för den fysiska hälsan men de avgörande faktorerna för aktivt deltagande var av psykisk och psykosocial karaktär. Exempelvis nämner författarna att nöjet med fysisk aktivitet,

den sociala interaktionen samt stöttning från omgivningen var de vanligaste anledningarna till aktivt deltagande. Det visade sig att barn tyckte det var roligare att delta i fysisk aktivitet som inte präglas av tävling och rangordning och en avgörande faktor för deltagande var att få experimentera med flera olika aktiviteter. Utöver detta nämner författarna även att föräldrars uppmuntran var viktig för barnens deltagande. Bland tonåringar, främst unga flickor, var kroppsideal en faktor för deltagande. Flera studier i granskningen (Cockburn & Clarke 2002, Finch & White 1998, Porter 2002) visade att det fanns en press att uppnå populära skönhetsideal bland unga flickor och att detta ansågs vara viktiga skäl till att vara fysiskt aktiv. Anledningar till icke-deltagande benämns av författarna som barriärer. Sammanfattningsvis listar de höga kostnader, bristande tillgång till lokaler och otrygga miljöer som barriärer för att delta i fysisk aktivitet. Den faktor som spelade störst roll i tonårsflickors icke-deltagande i fysisk aktivitet var negativa upplevelser inom skolidrotten. Som tidigare nämnts, visar studier utförda i Sverige (Bråkenhielm, 2008) att idrottsämnet primärt gynnar pojkar. Denna granskning visar att detta till stor del även gäller idrottsämnet i Storbritannien. Flintoff och Scraton (2001) nämner pojkars beteende under idrottslektioner som hämmande för flickors deltagande. Inslag av tävling och brist på stöttning från lärare förstärker detta problem och flickor blir således aktivt marginaliserade i undervisningen. Många flickor beskrev sitt eget deltagande i undervisningen med svårigheter att bli involverade eller till och med att de inte fick använda material i samma utsträckning som pojkar. Lärare ansågs vara delaktiga i denna marginalisering då de inte förmådde sätta stopp för pojkarnas beteende. Vidare visar Orme (1991) att flickor ställde sig kritiska till innehållet och menar att de traditionella sporterna som undervisningen präglas av är tråkiga. Istället önskade de mer variation bland aktiviteterna, som annars mestadels bestod av fotboll, rugby och hockey (Mulvihill et al. 2000). Aktiviteter som visade sig vara populära i Flintoff och Scratons studie (2001) var dans då detta bidrog till en icke-tävlingsinriktad atmosfär. Detta i sin tur gjorde att de elever som kände sig oförmögna i de traditionella sporterna kunde känna glädje. Coakley och White (1992) visade i sin studie att övergången från barn till tonåring kunde vara en kritisk punkt i vilken individen slutar med fysisk aktivitet då vissa aktiviteter klassades som barnsliga. Respondenterna i denna studie ville istället ägna sig åt aktiviteter som förknippades med vuxenlivet och vissa av dem ansåg inte att en vuxen kvinna ägnar sig åt fysisk aktivitet.

2001 utfördes en studie inom samma fält i Kalifornien, USA. Genom en enkätundersökning där 507 collegestudenter deltog ämnade Roesky (2001) ta reda på vad som hindrar dessa studenter att delta i organiserad fysisk aktivitet samt begreppsmässigt kategorisera dessa hinder. Kriteriet

för deltagarna var att de inte deltog i någon kurs som präglades av fysisk aktivitet. Författaren vill även avgöra i vilken grad de olika faktorerna utgör hinder för studentens deltagande i kurser och program som innehåller fysisk aktivitet. Detta med förhoppning att kunna bidra med väsentligt underlag så att de som designar kurser och program kan marknadsföra sig så att de når ut till de studenter som inte deltar. Majoriteten av de som deltog var mellan 16-21 år och ansåg sig vara hälsosamma. Resultatet visade att det vanligaste var att studenterna hade ont om tid då de var tvungna att fokusera på andra kurser. Utöver detta visade resultatet även att dåligt självförtroende, bristande support från omgivningen, ekonomi samt tidigare erfarenheter av idrottsämnet och fysisk aktivitet var faktorer som gjorde att studenter inte deltog.

2.2.4 Internationella studier om idrottslärares erfarenheter

Forskning inom idrottsämnet sett ur ett elevperspektiv har genom åren kompletterats med forskning inom samma område sett ur ett lärarperspektiv, både nationellt och internationellt. I denna del diskuteras internationella studier som är relevanta för att synliggöra forskningsläget inom området som föreliggande studie berör. Studierna syftar till att tydliggöra vilka beteenden lärarna identifierar hos eleverna i relation till idrottsämnet, hur olika undervisningsstrategier påverkar elevernas motivation samt elevernas generella inställning till ämnet. Det sistnämnda undersöktes av Abildsnes et al (2015). Utifrån uttalanden i fokusgrupper bestående av sex idrottslärare (samt åtta kommunala sjuksköterskor) på gymnasiet i Norge drog författarna slutsatserna att de elever som sällan deltog i idrottsundervisningen inte sällan uteblev från lektioner i andra ämnen också. Lärarna beskrev att dessa elever ofta mår psykiskt dåligt, där bland annat mobbning och icke-gynnsamma familjeförhållanden nämns som påverkansfaktorer. Dessa elever karaktäriseras ofta som outsiders av omgivningen. Vidare framgick att de elever som sällan deltar är frekventa besökare inom skolans hälsoadministration. Utöver psykisk ohälsa tog lärarna även upp elevers motoriska förmåga som bristfällig för att i vissa fall kunna delta. Detta nämnde lärarna kunde bero på tidigare negativa erfarenheter inom idrottsämnet och otillräcklig kompetens hos lärarna. Liknande resultat framgår i en enkätundersökning utförd i Belgien (Cloes et al 2001). Syftet var att ta reda på vilka beteenden hos elever som idrottslärare förknippar med att de antingen är motiverade eller icke-motiverade till att delta i idrottsämnet. Bland beteenden som förknippades med brist på motivation nämndes elevens motoriska färdighet som faktor för att inte vilja delta. I linje med detta framgick karaktärsdragen förvirrade, hjälplösa och uttråkade bland elever som inte upplevde rörelsekompetens. Detta var ett vanligt beskrivande beteende som tydde på icke-motiverade elever. I kontrast till detta nämnde lärarna även att motorisk färdighet har en positiv

inverkan på elevens motivation. I de fall eleven upplever rörelsekompetens inom en aktivitet ökar viljan att delta. Detta ställer krav på lärarens förmåga att nivåanpassa sin undervisning för optimalt deltagande.

Inom området undervisningsstrategier i idrottsämnet utförde Bennie et al (2017) en studie i Australien med syfte att undersöka hur olika strategier ökar eller minskar elevers fysiska aktivitet, motivation och inlärning. Strategierna i fokus var syftesförklaring, flera val av aktiviteter samt fritt val (*explaining relevance, providing choice* och *free choice*). 13 lärare deltog i semi-strukturerade intervjuer med kompletterande enkäter. Lärarna ansåg att strategin som gick ut på att förklara syftet med aktiviteten var mest framgångsrik i att öka elevens motivation, inlärning och grad av aktivitet. Detta då den strategin gick i linje med deras befintliga pedagogiska arbetsätt samt att läraren får möjlighet att instruera eleverna i utförandet och samtidigt koppla aktiviteten till lärandemålen. Strategin som innebär att eleverna kan välja bland flera aktiviteter ansåg lärarna var ett bra komplement till ordinarie undervisning. Om en lärare möter individer som är omotiverade att delta och gärna sitter av tiden så genererade denna strategi ett ökat deltagande och en signifikant förbättring i elevernas självständighet. Det fria valet ansåg lärarna var minst framgångsrik med motivationen att förväntade lärandemål var svåra att följa upp samt svårigheter med att upprätthålla säkerheten för eleverna.

2.2.5 Sammanfattning av forskningsläget

Det framträder en bild av att innehållet i idrottsundervisningen har stor betydelse för elevers deltagande i undervisningen. De svenska studierna om elevers frånvaro tyder på att ämnet idrott och hälsa tidigare främst har riktats till de elever som är fysiskt aktiva på fritiden. Flickor känner oftare oro eller ointresse än pojkar inför att delta i undervisningen. Lärare i ämnet idrott och hälsa vill att elever ska tycka att ämnet är roligt och att de ska få ett bestående intresse för fysisk aktivitet. Lärare inom idrottsämnet är måna om sina elever och vill att de ska må bra och känna sig delaktiga i undervisningen. Den internationella forskningen visar också på problematiken att idrottsundervisningen gynnar redan idrottsintresserade och att pojkar ofta gynnas. En förklaring är att ämnesinnehållet ofta är bollspel. Vikten av att eleverna känner rörelseglädje ökar motivation att delta. Även strategier för undervisning för deltagande lyfts fram som centralt för att nå alla elever. Forskningsöversikten visar att det finns relativt lite forskning om elevers frånvaro i idrottsundervisning och förklaringar till varför elever inte deltar. Vi anser att en ämnesmässig kunskapslucka existerar som till viss del täcks i och med denna studie. Detta då den riktar fokus mot idrottlärares erfarenheter och tankar kring undervisning i idrottsämnet

och hälsa och specifikt kring idrottslärares syn på elevers frånvaro från undervisningen. Empiriskt avser studien bidra med en pusselbit i den idrottspedagogiska forskningen.

2.3 Teoretiskt ramverk

2.3.1 Antonovskys begrepp KASAM

Resultaten i denna studie har tolkats med hjälp av begreppet KASAM – känsla av sammanhang. Inom KASAM utgår Aaron Antonovsky ifrån ett salutogent synsätt på hälsa, vilket betyder att man fokuserar på det som håller en frisk. Aaron var intresserad av varför människor höll sig friska trots svåra omständigheter i livet. Ur det salutogena perspektivet så har tre olika komponenter eller begrepp mejslats fram som avgör hur hög KASAM en person har (Antonovsky 2005). Det första begreppet, *begriplighet*, är ett kärnbegrepp. Det begreppet handlar om i vilken grad man upplever omständigheter som förnuftiga och sammanhängande. Det andra begreppet, *hanterbarhet*, handlar om vilka resurser individen har till sitt förfogande när det gäller att påverka inre och yttre omständigheter. Om en individ har hög hanterbarhet enligt KASAM upplever individen alla situationer som hanterbara eftersom man har stöd från exempelvis sin familj eller vänner vid motgångar i livet. *Meningsfullhet* är den tredje och sista byggstenen och den handlar om att individer ska känna mening med det de gör. Begreppet grundar sig i värdet av att investera tid eller energi i något. Detta blir tydligt om man kopplar begreppet till skolans värld, eftersom eleverna behöver profitera av sina studier. Dessa tre begrepp bildar en känsla av sammanhang (KASAM) och skapar ett uppmätt värde. Antonovsky (2005) menar att en person med hög KASAM inte är gladare av de utmaningar en person ställs inför. Personen är istället motiverad att göra uppgiften eller situationen hanterbar och begriplig.

2.3.2 Bourdieus begrepp habitus och kapital

Resultaten har även diskuterats utifrån två begrepp från Bourdieu som är *habitus* och *kapital*. Pierre Bourdieu var en fransk sociolog som levde mellan 1930 - 2002. Bourdieu analyserade det franska utbildningsväsendet och det var genom detta han framställde sin teori kring habitus och kapital (Nationalencyklopedin 2019). Det går att förklara habitus med den ”tysta” kunskap människan innehar och att det vi lärt oss genom livet påverkar och präglar vilka vi är idag. De val vi gör och hur vi väljer att agera i olika situationer påverkas alltså av varje individs tidigare erfarenheter och samlade kunskaper (Engström 1999). Bourdieu menar att en individs habitus byggs upp från barndomen, eftersom man då är mest formbar. Individens habitus byggs vidare

på senare erfarenheter och vilka val man gör i livet. Inom idrottsämnet kan detta innebära att eleverna deltar i samma aktivitet men de kan finna olika värden i att utföra den. Vidare kan habitus enligt Bourdieu (1984) ses som ett system i kroppen som påverkas av den omgivning personen befinner sig i. Habitus handlar inte bara om vilka färdigheter man har, det gör även individens verklighet begriplig och gör så att personen kan orientera sig i nya situationer. Bourdieus (1984) begrepp kapital är indelat i tre huvudsakliga delar, dessa är kulturellt, socialt och ekonomiskt kapital. Kapital kan förklaras med vilka tillgångar individer har. Det kulturella kapitalet handlar främst om vilken språkbruk och värderingar en individ har. Det kan även handla om exempelvis en favoritbok eller vilka fritidsintressen en person har. Bourdieu (1984) anser att personer med liknande kulturellt kapital även har liknande intressen.

Det sociala kapitalet handlar om vilken umgängeskrets man har vilket kan vara släkt, klasskompisar eller kollegor. Det sociala kapitalet kan variera eftersom man är i olika stadier i livet. Bourdieu (1984) påpekar dock att det sociala kapitalet skapas av individen själv till skillnad från det kulturella som kan påverkas av föräldrar. Till sist nämner Bourdieu (1984) det ekonomiska kapitalet och det handlar helt enkelt om vilka ekonomiska tillgångar en individ har. Det handlar inte om hur mycket kapital man har utan mer om hur man förvaltar det. I föreliggande studie kan Bourdieus begrepp habitus och kapital vara fruktbart för att förklara och begripliggöra varför lärarna talar om undervisning och elevers frånvaro på ett visst sätt.

3. Syfte och frågeställningar

Syftet är att identifiera och analysera idrottslärares syn på och hantering av elevers frånvaro i idrottsämnet samt begripliggöra motiven till deras syn. Studien ämnar besvara följande forskningsfrågor:

1. Hur beskriver idrottslärare vad som är viktigt och meningsfullt vid undervisningen i idrottsämnet?
2. Vilka orsaker framträder när idrottslärare talar om elevers frånvaro och hur kan dessa begripliggöras?
3. Vilken repertoar av strategier framträder när idrottslärare talar om hantering av frånvaro från undervisningen i idrottsämnet?

4. Metod

4.1 Kvalitativ ansats

I denna studie har en kvalitativ ansats använts. Kvalitativa studier är induktiva, tolkande och konstruktionistiska (Bryman 2002). Motivet för valet av en kvalitativ ansats är att få en djupare inblick i problemområdet än om en kvantitativ ansats hade använts. Bryman (2002) menar att en kvantitativ ansats handlar om att samla in hårddata som innebär siffermässig data och att forskaren arbetar med kvantitativa mätningar. Man analyserar och kvantifierar materialet för att sedan kunna dra slutsatser. Med en kvalitativ ansats som metod så samlar man in mjukdata som består av individens upplevelser av sin verklighet (Bryman, 2002).

Induktion och deduktion är två olika sätt som kan användas för att dra slutsatser. Det visar även relationen mellan teori och data. Bryman (2002) förklarar att med ett induktivt arbetssätt så utgår man från datainsamlingen för att dra slutsatser. Det är vanligt att forskaren inom kvalitativ forskning använder en induktiv ansats. Man utgår alltså från sin empiri för att sedan skapa en teori. Den induktiva processen betyder att teorin är resultatet av forskningen (Bryman 2002). Deduktion utgår istället från en teori som används för att tolka eller hypotespröva sin teori. I kvantitativ forskning är det däremot vanligare att forskaren använder sig av en deduktiv ansats. Ofta handlar kvantitativ forskning om att pröva om teorin håller. I föreliggande studie används en deduktiv forskningsansats genom att studien utgår från empirin för att kunna dra slutsatser.

4.2 Intervjuform

En intervju kan utföras på många olika sätt och eftersom studien riktar fokus mot hur lärare hanterar elevers frånvaro valdes intervju som datainsamlingsmetod. Enligt Hassmén och Hassmén (2008) antas intervjuer vara den vanligaste datainsamlingsmetoden inom denna typ av forskning samt att mindre struktur förhoppningsvis ger mer uttömmande svar. En framkomlig väg är därför att genomföra semistrukturerade intervjuer. Semistrukturerade intervjuer innebär att man kan följa upp personens svar med följdfrågor och man kan även återberätta det personer säger så att man ger chans till den som blir intervjuad att vidareutveckla sina svar. En intervjuguide togs fram med ett antal huvudfrågor (se bilaga 1) som representerade specifika teman vilka går att koppla till forskningsfrågorna. Följdfrågor är dels nedskrivna i intervjuguiden men vid respektive intervju genererade respondentens svar ytterligare följdfrågor. Respondenterna ges tid att tänka över sina svar vilket är viktigt då man annars lätt kan missa viktiga delar. Kvale och Brinkmann (2009, s. 2) betonar att intervjun handlar om att

skapa relationer: “An interview is literally an interview, an interchange of views between two persons”.

Det finns även möjlighet att ändra i vilken ordningsföljd som frågorna ställs. Fördelen med detta är att man kan fördjupa sig i delar som man tycker är extra intressanta och relevanta för uppsatsens frågeställningar. Nackdelen är att det krävs en större förmåga hos personen som ska genomföra intervjun att ställa bra och relevanta följdfrågor. Det är enklare att följa en strikt guide med bestämda frågor om man exempelvis känner nervositet eller ovana vid intervjusituationen. Men det kan finnas en risk att man inte får fram det man vill i intervjun.

Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) anger ett antal regler som kan vara relevanta att förhålla sig till i intervjusituationen och som denna studie har tagit ställning till. Intervjuaren ska lyssna på den som talar på ett tålmodigt och vänligt men intelligent och reflekterande sätt. Det är också betydelsefullt att inte framhäva någon form av auktoritet eller ge råd under intervjun. Det finns alltid ett maktförhållande där den som intervjuar har makt över den som blir intervjuad. Intervjun är en andrahandskonstruktion men är en bra metod för att ta del av informanternas erfarenheter, tankar och uppfattningar (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015; Ennis & Chen 2012).

4.3 Urval

Respondenterna för denna studie är åtta idrottslärare som arbetar, eller har arbetat, med läroplanen för grundskolan. Fyra av idrottslärarna har lång erfarenhet av undervisning och de har arbetat med LGR 69, LGR 80, LPO 94 samt LGR 11. Ytterligare fyra lärare med kort yrkeserfarenhet intervjuades. De har enbart arbetat med LGR 11. Fyra av de intervjuade lärarna var kvinnor och fyra var män (se vidare i avsnittet under deltagare). Genom ett bekvämlighetsurval har lärare kontaktats och tillfrågats om eventuellt deltagande. Bekvämlighetsurvalet beskrivs som ”... ett enkelt, effektivt och ekonomiskt sätt att [...] få tag på deltagare till en studie” vilket går i linje med denna studies tidsplan (Hassmén & Hassmén, 2008, s. 109). Genom vårt kontaktnät har förfrågningar skickats ut om att delta i studien och samtliga respondenter var positivt inställda till att delta.

4.3.1 Deltagare

De lärare som deltog i studien arbetar eller har arbetat som idrottslärare på grundskolan och samtliga har erfarenheter av elever i åk 6 - 9. För att säkerställa lärarnas anonymitet kommer lärarnas namn, skolans namn eller geografiska plats inte att skrivas ut. Istället benämns lärarna

med fiktiva namn och skolans plats som södra-, mellan- eller norra Sverige. I Tabell 1 presenteras lärarna och hur länge de har arbetat samt vilket år de tog examen.

Tabell 1.

Lärarnas namn, antal år de arbetat som idrottslärare samt det år de tog examen.

Lärarnas namn	Antal år som lärare	Examensår
Berit	46	1969
Leif	41	1978
Jan	41	1966
Ulrika	43	1976
Torsten	1	2019
Julia	1,5	2018
Jan-Åke	7	2012
Mathilda	1	2019

4.4 Genomförande

Lärarna kontaktades antingen via telefonsamtal eller chattfunktionen på Facebook och tillfrågades om deltagande i studien. Under denna konversation framgick studiens syfte. Samtliga lärare var positivt inställda till deltagande och datum, tid och plats bokades för intervju. Innan intervjun fick lärarna skriva på en samtyckesblankett (se bilaga 2) och fick således ytterligare information om studiens syfte; vad materialet kommer användas till samt att de godkände att intervjun spelades in. För att säkerställa kvaliteten på frågorna samt deras tolkningsbarhet utfördes en pilotintervju. Resultatet av denna genererade viss omformulering av intervjufrågorna. Vi blev även medvetna om vikten att ge respondenterna tid när de svarade på våra frågor. Intervjuerna spelades in med hjälp av röstinspelare på en mobiltelefon.

4.5 Bearbetning och analys av intervjuerna

Inspelningen genererade en ljudfil som överfördes till en bärbar dator, filen spelades upp i hörlurar och alla intervjuer transkriberades ordagrant i sin helhet. Hassmén och Hassmén (2008) skriver att en transkribering där intervjun skrivs ned ordagrant är en "... selektiv representation av allt det som sagts, som är beroende av en rad bedömningar och avgöranden." (s. 112). De bedömningar och avgöranden som gjorts i denna studie är att texten skall i största möjliga mån återskapas ordagrant och så lite som möjligt skall "städas upp" (Hassmén &

Hassmén 2008). Vidare har gester och ansiktsuttryck inte noterats under intervjutillfällena samt har bakgrundsljud exkluderats vid transkriberingen. Varje transkribering skedde så nära in på intervjutillfället som möjligt. Transkribering tar tid men är ett sätt att komma närmare sitt material. På så sätt sker en första analys i denna fas (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015). När hela intervjun var nedskriven spelades ljudfilen upp från början samtidigt som texten kontrollerades för eventuella fel. Detta för att texten som skall analyseras är så nära som möjligt det som sagts. Vi läste igenom alla transkriberingar flera gånger för att bli förtrogna med materialet. Därefter sorterade vi det som lärarna talade om i olika teman. Thagaard (2004) kallar detta för temacentrerad analys och den utgår från det innehåll som kommer fram i intervjuerna. De teman som används går att härleda till de forskningsfrågor studien ämnar att besvara och data sorterades därför därefter. Hassmén och Hassmén (2008) använder begreppet innehållsanalys vilket också återspeglar tillvägagångssättet i denna studie. I och med studiens forskningsfrågor används en kvalitativ innehållsanalys. Inledningsvis identifierade vi den text som skulle analyseras utifrån studiens forskningsfrågor. Exempelvis markerades lärarnas uttalanden om orsaker bakom elevers frånvaro vilket skapade en separat text. Vi använde sedan denna text för att besvara den forskningsfråga som rör orsaker till elevers frånvaro samt tolkade den utifrån valt teoretiskt ramverk.

4.6 Etiska överväganden

Det är viktigt att skydda informanterna i undersökningen. I studien kommer det inte att framgå vilken skola eller kommun som lärarna arbetar inom. Samtliga informanter skrev under en samtyckesblankett där de informerades om studiens huvudgripande syfte och godkände att intervjun spelades in. Lärarna benämns i texten med figurerade namn.

Studien kommer att följa Vetenskapsrådets forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Studien förhåller sig till de fyra forskningsetiska principerna; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet. Detta för att skydda informanterna så att de inte går att identifiera (Vetenskapsrådet 2014).

Frågor som rör hur lärare arbetar kan vara känsliga. Vi är i största möjliga mån objektiva i våra intervjuer samt medvetna om att respondenterna kan ge de svar som anses vara rätt.

4.7 Trovärdighet och överförbarhet

Då ansatsen i denna studie är kvalitativ värderas därför trovärdigheten och överförbarheten i kommande stycke. Med trovärdighet, eller *credibility* (Hassmén & Hassmén 2008), menas hur trovärdig datan och tolkningen av datan är. I studien har vi noga redogjort för hur intervjuerna gick till och hur materialet har analyserats. I studien har olika teoretiska begrepp och tidigare forskning använts för att belysa studiens frågeställningar. Hastie och Hay (2012) understryker vikten av att skriva fram kontexten i en kvalitativ studie för att studien ska vara trovärdig. Trovärdigheten kan delas in i två delar där den ena rör studiens utförande och den andra att det görs ett försök att påvisa trovärdigheten för läsaren. Det finns flera tekniker för att genomföra detta av vilka det i denna studie har fokuserats på *tid och fokus* samt *multipeltriangulering*. Arbetet med att ta fram en intervjuguide (se bilaga 1) för gällande studie har kantats av en pilotintervju samt en fördjupning i tidigare forskning inom området. Detta har lett till att frågorna som ställts under intervjun har kunnat kategoriseras och delas in i relevanta teman, samt har empirin gjort det möjligt att besvara studiens forskningsfrågor. De former av *triangulering* som använts i föreliggande studie är primärt *persontriangulering* och *teoritriangulering*. *Persontriangulering* är en form av *datatriangulering* som "... handlar om att använda sig av flera datakällor för att validera slutsatser." (Hassmén & Hassmén 2008). Då studiens forskningsfrågor berör lärares sätt att *beskriva* och *förklara* anser vi att antalet lärare som har intervjuats är rimligt för att kunna återge varierande perspektiv på de fenomen som frågorna rör, vilket görs i kapitel 6, *Resultat*. Med *teoritriangulering* menas att materialet tolkas av flera forskare utifrån samma teori för att sedan jämföra tolkningarna (Hassmén & Hassmén 2008). I detta fall har vi båda tolkat de transkriberade intervjuerna och sedan utvärderat om det råder samstämmighet eller inte. Ytterligare bedömning om tolkningarna är trovärdiga har gjorts i dialog med respondenterna. Vid intervjutillfällena har respondenten stundtals tillfrågats om vi har tolkat deras svar korrekt. Detta kallas *självförståelsevaliditet* och används för att bedöma trovärdigheten av en tolkning (Hassmén & Hassmén 2008).

Extern validitet syftar på om forskningsresultatet gör det möjligt att generalisera om en population vilket ofta anses relevant inom kvantitativ forskning. Inom kvalitativ forskning brukar man istället diskutera studiens överförbarhet som enligt Hassmén och Hassmén (2008) är av mindre betydelse då "... syftet ofta är att studera det unika och särskiljande i just den miljö eller grupp som undersöks." (s. 155). Tolkningarna av resultatet i denna studie möjliggör således viss kvalitativ generaliserbarhet vilket kommer presenteras i kapitel 7, *Diskussion och analys*. Enligt Silverman (2000) kan man tala om överförbarhet genom att olika metoder

används, avsiktligt urval och teoretiskt urval samt genom analytisk modell. I föreliggande studie uppfylls några av dessa kriterier genom att det finns avsiktligt urval av idrottslärare och teoretiskt ramverk. Vi återkommer till metoddiskussion i kapitel 8 om studiens kunskapsbidrag.

5. Resultat

5.1 Viktigt och meningsfullt vid undervisning i idrottsämnet

I denna del berörs lärarnas syn på vad som är viktigt och meningsfullt vid undervisningen i idrottsämnet. Vidare belyses skillnader och likheter kring lärarnas syn på vad som anses viktigt och meningsfullt. Dessa skillnader och likheter kommer sedan diskuteras i kapitel 7, *Diskussion*, då de bland annat ställs i förhållande till rådande läroplan som respektive lärare arbetar/har arbetat utifrån.

Samtliga lärare blev tillfrågade vad de menar är viktigt och meningsfullt i undervisningen i idrottsämnet. Inledningsvis presenteras resultatet av intervjuerna utförda med de fyra lärarna som har arbetat med LGR 69. Därefter följer resultatet från intervjuerna med de fyra lärare som enbart arbetat med LGR 11. Genom detta tydliggörs eventuella förändringar när det gäller undervisningen i idrottsämnet.

5.1.2 Lärare som arbetat med LGR 69

Ulrika anser att det är av stor vikt att man är kunnig och seriös som lärare inom idrottsämnet. Det är centralt att läraren har ett tydligt syfte med sin undervisning. Hon menar även att det är viktigt att ha en positiv inställning samt en kontinuitet i sitt ledarskap. Det kan i sin tur påverka eleverna positivt.

Jag märker att min kontinuitet gör att de känner sig trygga med mig. Det är viktigt att vara positiv och visa stort engagemang. Det går inte att komma ifrån att det kan vara dränerande att vara på jobbet eftersom det kräver väldigt mycket. (Ulrika)

Leif menar att det är viktigt och meningsfullt att eleverna inte känner sig utlämnade och exponerade i undervisningen. Han brukar erbjuda en möjlighet till ”reträtt” så att undervisningen känns behaglig för alla. På så sätt ger han möjlighet till en valfrihet i undervisningen utan att han delar in eleverna i nivåer. Leif anser precis som Ulrika att det är viktigt att visa stort engagemang i undervisningen. Han vill att eleverna ska känna sig sedda och uppmärksammade.

Ett alternativ bör finnas där du inte behöver bli utlämnad i någon form. Utan det ska kännas behagligt för alla. Och så ska de ju vara för dom som klättrar längst upp, att eleven får en dunk i ryggen och får känna att jag är duktig på min nivå. Det är lite nyckeln också, att orka se alla elever. Prata med alla och se alla. (Leif)

Jan menar att det är viktigt att använda de duktiga eleverna i undervisningen. De elever som är duktiga på idrott kan ha svårigheter inom andra ämnen i skolan. De ”bråkiga” eleverna fick vara en slags hjälplärare för yngre elever i idrottsundervisningen och på så sätt fick de högre status.

Det gjorde vi ganska ofta med olika elever, så att dom fick lite status hos dom här 7orna, för han gick ju i åttan eller nian, så dom lyssnade ju på den här stora killen. Så då fick ju han lite status, då kunde vi hjälpa honom att få lite, att få ett forum för sig själv, att visa att han var lite bra på dom här sakerna. ”Nu ska han visa hur man gör, och titta noga för att han är rätt bra på det här” sa man då. Och så fick han göra någon volt eller nått sånt, ”Wow, kan man lära sig det *där*?” (Jan)

På så sätt menar Jan att man som lärare hjälper alla elever och det anser han gör idrottsundervisningen meningsfull.

Berit anser att det är viktigt att ge grunden till att vilja, våga och kunna till eleverna. På så sätt menar hon att eleverna blev mer delaktiga, vilket hon anser är meningsfullt. Hon påpekar även att alla elever ska få samma chans till att öva de grovmotoriska grundformerna. På samma sätt som elever med läs- och skrivsvårigheter ges extra timmar så borde elever få stöttning inom specialgymnastik. Specialgymnastik var något Berit talade gott om eftersom hon menar att elever fick större chans att komma ikapp de andra eleverna gällande den motoriska utvecklingen; ”Och några av dem var liksom inte färdiga med hoppa, springa och rulla och hänga och klänga, så de mådde bra av att vara där och träna grovmotoriska grundformer”. Hon anser precis som Ulrika och Leif att det viktigt att visa engagemang för elevernas utveckling och att ha en positiv inställning till sin undervisning; ”... de flesta av oss hade alltså en positiv tillåtande atmosfär, en tydlighet, hjälpa och stötta, försöka komma till problemet och försöka få dem att komma. Absolut satsade vi mest på dem”.

Vidare menar Berit att det är meningsfullt att man får något tillbaka från eleverna. Hon betonar att om man inte får det så slutar man med läraryrket.

Jag tror att det är att man får tillbaka något och om man inte får tillbaka då tror jag man slutar som lärare. För många många år sen så sa man att 16 år var medelår lärare

stannade i yrket. Fyra procent nådde pensionsålder. Många slutade och omskolade sig och jag tror att det är för att de inte heller lyckades. Om man jobbar så att man får tillbaka, då ger man ändå mer och kanske spinner vidare på dom idéer man har menar jag. Det går inte om man inte får tillbaka. Lite värme, lite skratt och skoj och uppmärksamhet och sitta nära bland dom små och sådär. Det måste komma tillbaka tror jag annars blir det liksom stopp. (Berit)

5.1.3 Lärare som arbetat med LGR 11

Torsten menar att det som är viktigt och meningsfullt med undervisningen är när elever känner att de lyckas med något. Han brinner för ungdomars utveckling och han försöker utforma undervisningen så att så många elever som möjligt lyckas. Detta gör han genom olika förenklingsprinciper.

Jag tycker det är viktigt att elever får lyckas. Om vi tar ett exempel när en elev har svårt för att lära sig något nytt, då är det viktigt att man verkligen höjer den eleven genom att vara positiv och verkligen synliggöra dem när de lyckas. Även om det kanske inte är slutprodukten så får de känna att de var bra. (Torsten)

Torsten anser även att det är viktigt att eleverna känner sig sedda, men även att de inte tycker det är jobbigt när han som lärare tittar på dem. Torsten vill skapa en accepterande stämning i klassen och han påpekar att det är meningsfullt när han har en bra relation med eleverna. ”... den sociala kontakten till eleverna är viktig och att de inte kommer till hallen som ett spöke och inte får uppmärksamhet av mig eller de andra eleverna”.

Mathilda anser likt Torsten att det är viktigt att uppmärksamma alla elever. Hon trycker framförallt på de elever som inte dyker upp på lektionerna. Mathilda menar att hon brukar söka upp de frånvarnade eleverna i korridorerna och säga; ”jag saknade dig på lektionen idag”. Hon anser att det inte behövs så mycket för att få eleverna att känna sig sedda och menar att många elever kommer till lektionen efter att ha fått den uppmärksamheten. Vidare menar hon att när eleven väl kommer till lektionen så uppmärksammar hon eleven positivt genom att säga; ”vad glad jag blir för att se dig”.

Julia menar att det är viktigt att få uppskattning för den tid man lägger ner på eleverna. Hon anser även att det ger mening när man som lärare utvecklas tillsammans med eleverna. Vidare fastslår Julia att det är meningsfullt när hon märker att eleverna förstår det hon lär ut.

Det bästa jag vet i typ hela världen är när man ser att en elev förstår vikten av det vi pratar om i idrotten. Hur idrotten och fysisk aktivitet kan hjälpa en med i princip vad som helst i livet. När de förstår hur de kan använda sig av den nya kunskapen, det är oslagbart alltså. (Julia)

Jan-Åke i sin tur menar att det är viktigt att som lärare kunna gå hem med en god känsla i kroppen. Denna känsla får han av att se när elever lyckas och framförallt de elever som har svårt för idrott.

Det absolut bästa som jag kan leva på och kunna gå hem och ha en go känsla i kroppen är när elever lyckas. Framförallt de elever som får kämpa för att höger och vänster fot ska synkronisera, när man får dem att lyckas och märker att de blev 2-3 cm längre. Det är den bästa känslan med att vara idrottslärare. (Jan-Åke)

Jan-Åke anser även att han brukar ta hjälp av de som är lite bättre på ett visst moment för att stärka alla elever. Detta sker ofta i lagspel där han ger exempel på hur en duktig tjej i bollspel bara passar till killen som egentligen är livrädd för bollar. Han menar att även att det inte bara stärker den svagare idrottaren. Han beskriver att det är en svårslagen känsla som ger honom mening när han lyckas få igenom en tillåtande anda i en grupp.

Alla lärare talar om betygssättning som en central del i undervisningen. Det kan även påverka undervisningen negativt. Torsten menar att det är svårt att gå på djupet i ett moment genom att det blir en tidsbrist med alla kunskapskrav.

5.1.4 Sammanfattning

Alla lärare betonar vikten av goda relationer med sina elever. Tre av fyra lärare med lång erfarenhet av undervisning anser att det skapar meningsfullhet att vara positivt inställd inom olika undervisningsmoment. En av lärarna menar att man kan stärka alla elever genom att använda de duktigare eleverna som resurser i undervisningen. Det framkommer även att det är viktigt att inkludera alla elever i undervisningen så att de får känna sig duktiga och att de duger som de är. Det är även något som lärare med kortare erfarenhet av undervisning lyfter fram som meningsfullt. Den sociala kontakten med eleverna är något som alla lärare som arbetar med LGR 11 understryker som viktigt och meningsfullt.

5.2 Orsaker till elevers frånvaro

Lärarna anser att frånvaro existerar i någon form i idrottsämnet. Bland orsakerna till frånvaro nämner lärarna bland annat sjukdom, skada och psykisk ohälsa som mest förekommande. Studien presenterar idrottslärares förklaringar till elevers frånvaro i idrottsämnet samt hur dessa kan förstås sett ur ett lärarperspektiv. I denna del av resultatet presenteras inledningsvis lärarna med lång erfarenhet av undervisning som har arbetat med *LGR 69*. Därefter presenteras lärarna med kort erfarenhet av undervisning som enbart har arbetat med *LGR 11*.

De flesta lärarna i studien anser att de inte upplever/har upplevt särskilt hög frånvaro i sin undervisning men de konstaterar samtidigt att det trots allt existerar. Däremot råder det delade meningar huruvida frånvaron från idrottsämnet ökat eller inte. En återkommande orsak till elevers frånvaro är deras psykiska hälsa och hur den dels påverkar deltagande i idrottsämnet dels påverkar deltagande i skolans övriga ämnen.

5.2.1 Lärare som arbetat med *LGR 69*

Ulrika beskriver en kategori elever som hon anser att idrottslärarna på hennes skola, trots stora ansträngningar, misslyckas med när det kommer till att få med dem i undervisningen. Enligt henne är det generellt just elevernas hälsa som är den största orsaken till deras frånvaro i idrottsämnet och i skolan överlag. Hon menar att det inte bara beror på elevers brist på motivation utan det härstammar från större problem än så. Hon nämner även att det, utöver deprimerade elever, kan finnas grader av autism bland de elever som ofta är frånvarande. Det kan få till följd att elever inte kommer till skolan alls och blir hemmasittande elever.

Det är nog en större problematik överhuvudtaget. Att elever mår dåligt, riktigt dåligt. Många är deprimerade och det påverkar hela skolsituationen. De eleverna som vi tillslut aldrig når så handlar det om helheten och inte bara om idrottsämnet i sig. Det kan också handla om exempelvis elever som har grav autism. Ibland får man inte med dem på någonting och de kan vara hemmasittande. (Ulrika)

Utöver att elever mår dåligt och således är frånvarande från skolan tycker Ulrika att antalet elever med någon grad av autism har ökat. Hon tycker att dessa elever påverkas negativt och blir utslagna när de kommer upp i högstadiet där lärarna applicerar nya undervisningsteorier. Hon menar att elever med någon grad av autism generellt har svårt med samspel elever emellan

och att mycket av undervisningen i högstadiet bygger på elevernas förmåga att samarbeta. För Ulrika är det begripligt att elever med psykisk ohälsa inte deltar i idrottsundervisningen.

Leif talar om att hemmet har en väldigt stor betydelse för elevers närvaro i skolan. Utan att lyfta någon specifik grupp elever nämner han att det troligtvis går jämnt ut mellan tjejer och killar bland de få elever som inte var med på idrottslektionerna. Leif upplevde alltså inte att det var särskilt ofta elever var frånvarande men han konstaterar även att hans generella bild av frånvaro är att den har ökat över tid. Utöver elevers hemförhållanden så tror han att det beror på samhället i stort. Han nämner att idealen inte bara har blivit fler men att de även är mer mångfacetterade idag än tidigare. Det innebar högre status att vara bra på idrott under 70- och 80-talet. För Leif handlar begripligheten kring elevers frånvaro om elevers hemförhållanden och om samhällets påverkan på elevernas inställning till idrott.

Idrottsidolerna var väldigt stora på 70-talet, vi hade Björn Borg och hela gänget. Hela internetgenerationen som går i skolan nu har ju andra förebilder som exempelvis Drake. Det gjordes en undersökning på 80-talet där de kollade vilka ämnen som hade mest status och där låg idrotten och matematiken väldigt högt. Nu har man hjältar inom fler forum vilket jag tror är en förklaring. (Leif)

Jan har, liksom Leif, inte heller upplevt att det var påtaglig hög frånvaro i hans idrottsundervisning. Han nämner att elever varit mer eller mindre motstridiga till vissa moment eller idrottsämnet överlag, men de var där. De elever som inte närvarade på lektionerna var hemma och var sjuka, alternativt var de där men kunde inte delta på grund av skada. Han anser heller inte att frånvaron har ökat på senare tid. För Jan innebär begriplighet gällande elevers frånvaro att elever endast är frånvarande om de är sjuka eller skadade.

... det är inte fler frånvarande elever på idrotten än vad det är elever som är sjuka. Om man är sjuk så är man ju borta från alla ämnen. Folk har ju alltid varit sjuka, det brukade röra sig om tre till fyra elever. Jag vill inte påstå att elever var frånvarnade från idrotten. Det kunde ju även röra sig om elever som slagit sig på hockeyträningen eller liknande. (Jan)

Berit uttrycker en likande åsikt som Leif och Ulrika när hon kommenterar den kategori elever som hon tycker är mest frånvarande samt den vanligaste orsaken till frånvaro. Hon tror att det

beror på en kombination av elevens hemförhållanden och deras mående överlag. Även hon nämner att hon inte har haft hög frånvaro och hon tror att graden av frånvaro beror mycket på hur skolan bedriver sin idrottsundervisning. Vad lärarna har för helhetssyn på barn och ungdomar i förhållande till idrottsämnet menar hon också är avgörande.

Jag tror det är en kombination av hur man mår överhuvudtaget, hur man har det hemma eller om man har någon som ger en omtanke. Man ser på ungar som inte mår bra för de får inte den omsorg eller värme som de behöver. Jag tror det beror på vad det är för skolor och det kräver årtal att jobba upp en stabil och bra avdelning för idrotten. Man måste ha en helhetssyn på barn och på vårt ämne, många läste inte den allmänna delen av kursplanen och så tror jag det fortfarande är. (Berit)

Berit nämner även att hon, i enstaka fall, har mött elever som inte vill byta om och duscha med de andra eleverna. Detta har initialt kunnat vara orsaken till frånvaro innan hon blivit varse om problematiken och hittat en lösning på problemet. För Berit är begriplighet kring elevers frånvaro en kombination mellan elevers hemförhållanden och deras psykiska hälsa.

5.2.2 Lärare som arbetat med LGR 11

Torsten upplever att den primära orsaken till elevers frånvaro på den skola han arbetar på till större del beror på lathet och att eleverna påverkas av inställningen till idrottsämnet. Han tycker att det överlag är för mycket frånvaro, samt att det börjar i låga åldrar och stiger allteftersom eleverna blir äldre. Frånvaron i sig tror Torsten beror på en mognadsfas hos eleverna, att de anser sig kunna dra slutsatser om vad de kan missa i undervisningen. Vidare nämner han att det kan bero på grupptryck och att eleverna påverkar varandra att skolka. Han menar att det sällan är en enskild elev som avstår från att gå på en lektion. Denna inställning tror Torsten dels beror på vad som anses vara häftigt bland eleverna, men även att det inte leder till några specifika konsekvenser att inte närvara. Med detta sagt tycker han att eleverna på ett sätt tar kontroll över undervisningen.

Det blir mer och mer frånvaro på de elever som haft frånvaro i tidig ålder i skolan. Kollar man på samtliga årskurser nu så är det nog högst frånvaro i nian och lägst i ettan. Som jag har förstått det så startar det i sexan med ogiltig frånvaro. Jag tror att mycket handlar om att det inte ges några speciella konsekvenser av att missa

lektioner. Skolan ska ju alltid hjälpa och rädda men eleverna får ju nys om det här. De vet att de kan skippa vissa lektioner eftersom de kommer få hjälp och bli erbjudna extra tillfällen, jag tycker den vetskapen är lite läskig. (Torsten)

För Torsten är begriplighet av elevers frånvaro lättja, grupptryck och mognadsnivå hos eleverna. Jan-Åke upplever inte att det är många elever som är frånvarande från idrottslektionerna. Han beskriver däremot en problematik med elever som är där men av olika anledningar väljer att inte delta vilket i sin tur leder till frånvaro. Orsakerna säger han kan vara elevernas brist på rörelseglädje, tidigare negativa erfarenheter av idrottsämnet eller att de helt enkelt uppfattar sig som sämre än sina klasskamrater och inte vill visa upp sina svagheter.

Oftast är det tidigare erfarenheter, man kanske inte är så talangfull i idrott generellt. De kan ha svårt med motoriken och det kan vara lite tungrott och de här eleverna vill inte visa upp sina svagheter gentemot sina klasskamrater. De har oftast kläder med sig men oftast har de inte bytt om eftersom det finns ett stort motstånd till gymnasituationer av olika anledningar. (Jan-Åke)

För Jan-Åke är begriplighet av elevers frånvaro deras tidigare negativa erfarenheter och dåligt självförtroende. Likt Torsten upplever även Julia att de har ett ganska stort problem med frånvaro på den skola hon arbetar på. Dock skiljer sig hennes uttalande om orsaken bakom frånvaron. Hon uppskattar att de har 30 – 40 procent nyanlända elever på skolan och menar att deras hemförhållanden i många fall bidrar till hög frånvaro. Detta i kombination med att många elever mår psykiskt dåligt och därför inte orkar gå till skolan. Vidare beskriver hon att det bland vissa elever finns motsättningar och trångsynthet gentemot sina klasskamrater. Detta gör att vissa elever känner sig obekväma. Vidare beskriver Julia att rädsla kan vara en orsak till att eleven inte vill delta i idrottsundervisningen till skillnad från andra ämnen där lektionerna äger rum i klassrum under mer kontrollerade former.

Och sen har vi en annan stor kategori där eleverna mår relativt psykiskt dåligt och som inte orkar gå till skolan. De kan känna att det är en för stor tröskel att ta sig till skolan och då är det en ännu större tröskel att ta sig till en idrottshall där man kan känna sig utpekad. På denna skola som har en stor mångfald bland eleverna så finns det också motsättningar bland olika grupper. Vissa elever är relativt trångsynta och vill helst inte träffa elever med olika bakgrunder. Det är också en anledning till varför

elever sitter hemma, de kanske känner sig osäkra. Jag tror att mycket av psykisk ohälsa handlar om hur elever känner sig bemötta. (Julia)

För Julia är begriplighet kring elevers frånvaro kopplad till hemförhållanden och social osäkerhet. Mathilda har en liknande uppfattning som Jan-Åke. Hon beskriver att det händer att elever är frånvarande från hennes lektioner men inte att det är ett påtagligt problem. Snarare upplever hon svårigheter i elevernas vilja att delta i undervisningen och pekar på problem med ”sittande” elever. Hon anser heller inte att det är en specifik kategori elever som är frånvarande oftare än andra. Julia anser liksom Torsten, att det kan bero på lättja. Mathilda nämner även, som tidigare lärare har varit inne på, att de elever som är frånvarande sällan är det i enbart idrottsämnet. Elever som inte närvarar på hennes lektioner har oftast svårigheter i andra ämnen också.

Oftast så upplever jag att det inte handlar om att de inte vågar. Det handlar inte om att de inte har möjlighet att vara med utan mer att det är bekvämt att sitta på bänken. Det är något som är väldigt svårt att få bukt på om man tittar över hela terminen på hur många gånger eleven suttit ner en hel lektion. Skulle jag ha ett sånt ett sånt system så tror jag att många av mina elever inte ens skulle ha ett betyg. (Mathilda)

Begriplighet för Mathilda när det gäller orsaker till elevers frånvaro är att elever är lata och att det är ett helhetsproblem. Det gäller inte bara idrottsundervisning utan skolan i stort.

5.2.3 Sammanfattning

Majoriteten av lärarna anser att orsaken till elevers frånvaro hör samman med psykisk ohälsa. Lärarna med lång erfarenhet har delade uppfattningar om vad som är begripligt när det gäller orsaker till elevers frånvaro. Två av lärarna anser inte att frånvaro i deras undervisning är ett stort problem. De andra två menar att psykisk ohälsa är orsaken till elevers frånvaro. Lärarna med kortare erfarenhet av undervisning har också delade uppfattningar om vad som är begripligt kring orsaker av frånvaro. Två av lärarna anser att orsaken till frånvaro är elevers lathet och att elever inte vill bli exponerade i undervisningen. En lärare lyfter fram elevers dåliga självförtroende och tidigare negativa erfarenheter som orsaker till frånvaro. Ytterligare en lärare betonar svaga socioekonomiska hemförhållanden och psykisk ohälsa som skapar begriplighet till orsaken varför elever inte deltar i idrottsundervisningen.

5.3 Strategier för hantering av elevers frånvaro

I den tredje frågeställningen presenteras resultaten på liknande sätt som i de tidigare frågeställningarna. Inledningsvis presenteras lärare med lång erfarenhet av idrottsundervisning därefter resultaten från lärare med kort yrkeserfarenhet. Resultaten visar att lärarnas strategier avseende hantering av frånvaro skiljer sig åt. Lärare som har en lång yrkesverksamhet menar att de har interna strategier för att lösa frånvaroproblematiken. De talar exempelvis om att elevkontakten är en av de viktigaste strategierna för att få eleverna närvarande. Lärare med kortare yrkesverksamhet har istället externa strategier som till exempel att ha en tät föräldrakontakt. Lärarna använder sig av olika strategier beroende på vad som ligger bakom elevens frånvaro eller motstånd till att delta. Med strategier för hantering av frånvaro menas dels hantering av elever som kommer på lektionerna men av någon anledning inte aktivt deltar men även hantering av elever som av någon anledning uteblir från lektionerna. Det råder skillnader i hur lärarna hanterar frånvarande elever.

5.3.1 Lärare som arbetat med LGR 69

Genomgående anser lärarna att frånvaro inte har varit ett stort problem i början av deras karriär. De flesta lärare talar om att frånvaron inte har ökat över tid. Dock har samtliga lärare, på ett eller annat sätt, mött elever som har varit mindre motiverade till att delta i idrottsundervisningen. Ingen av de intervjuade lärarna menar att frånvaron har varit obefintlig. Jan beskriver att han inte har ägnat mycket tid åt att motivera sina elever. Vidare menar han att det inte fanns utrymme för diskussion med eleverna. Med detta sagt anser han att det är andra (*Skolöverstyrelsen* f.d. *Skolverket*) som bestämt att eleverna skall vara aktiva, vilket var något han ofta förmedlade till sina elever. Jan hade som grund och krav att eleverna skulle delta och göra sitt bästa och han understryker att det inte fanns någon förhandling angående deltagande. Han betonar att *har man idrott så är det idrott man skall ägna sig åt*. Denna inställning har Jan fått med sig från sina egna erfarenheter som elev i idrottsämnet. Där mötte han lärare som hade en likartad strategi vilken han tog med sig under sin utbildning på GCI och senare i arbetslivet.

Det har varit min grund, ta bort det där med motivera, de ska ju vara här, så enkelt är det ju. Ska man börja diskutera eller förhandla med elever hur mycket de ska delta så är vi ute på väldigt farliga vägar. (Jan)

Leif anser att hans egen personlighet är en viktig del i hanteringen av frånvarande elever. Han nämner också att den ligger bakom mycket av meningsskapandet för eleverna i undervisningen.

Han beskriver att han alltid har haft lätt att få med alla elever på lektionerna samt att strategin bör variera. Dels beroende på individerna i klassen, men även vilken klass man möter. Detta har kommit naturligt för Leif och är ingenting han har behövt fundera på. Han beskriver sig själv som något av en kappvändare och menar att eleverna har, i alla fall på senare år, fått vara med och planera lektionsinnehållet till stor del. Detta i kombination med att han har väldigt lätt för att läsa av vad eleverna behöver har lett till högt deltagande på idrottslektionerna. Leifs strategi för hanterbarhet när det gäller elevers frånvaro är att ha stort elevinflytande och delaktighet i undervisningen.

Jag har alltid haft det lätt att få alla med på timmarna. Ibland har jag svårt att förklara hur man gör för att alla ska vara med på tåget, jag vänder gärna kappan efter vinden, jag är våg så jag borde kanske blivit politiker. Jag har väldigt lätt för att läsa personer och se vad de behöver för att jag ska kunna motivera dem. (Leif)

Ulrika talar också om vikten av sin egen närvaro som lärare. Hennes strategi för att hantera frånvaro i undervisningen är att eleverna känner till vad som förväntas av dem och att det finns en upprepning och ett igenkännande. Ulrika är sällan frånvarande och hon menar att det bidrar till att skapa trygghet. Hon lägger ner mycket tid på att lära känna eleverna. Hon försöker även förklara varför idrottsundervisningen är viktig samt att hon tar upp nyttan med att ha ett syfte som förmedlas till eleverna. Liksom Leif anser även Ulrika att personligheten är viktig för elevers deltagande i undervisningen. Hon menar att en lärare bör vara positiv, seriös och ämneskunnig. Det sistnämnda har lett till att Ulrika har satsat mycket på fortbildning. Vidare tar hon upp en strategi för att engagera eleverna som har möjliggjorts tack vare skolans fina lokaltillgångar. Ulrika nämner att hon på senare år har använt sig mycket av anpassad undervisning för att nå alla sina elever. Hon menar att de elever som är mindre intresserade av ett visst moment kan välja att göra något annat.

... inte förrän man har gått igenom och ändå liksom skapat en grund. I årskurs nio kan det vara mycket så. Men nu har det blivit ännu mer att man anpassar. Så de senaste åren har kunnat vara mer anpassande än tidigare. (Ulrika)

Ulrika beskriver att hon har lagt mycket tid på att lära känna sina elever och att det har bidragit till hög närvaro. Även om hon anser att idrottslärarna på hennes skola får med de flesta eleverna i undervisningen så tycker hon ändå att de misslyckas med några. Hon beskriver att det som ligger bakom misslyckandet troligtvis beror på elevernas psykiska hälsa och att det inte bara påverkar närvaron i idrottsämnet.

Bland de fyra lärarna som har arbetat med *LGR 69* tar samtliga upp den elevgrupp som de lagt mest energi på att få med i undervisningen samt den strategi de använt för dessa elever. Leif nämner elever som känner att dagen är förstörd när de ser att de har idrott på schemat och beskriver dessa elever som sin främsta målgrupp. Han beskriver vikten av att föra en dialog med dessa elever där de får ställa sig frågan vad idrotten skall tjäna till överhuvudtaget.

Det resonemanget har jag börjat varje ny klass med. Vad ska idrotten tjäna till överhuvudtaget? Då får jag ofta svaret att det ska vara kul, trevligt och man ska inte bli utsatt för något. Det ska kännas bekvämt att komma upp till hallen. Och det är nyckeln till min framgång, att få dem intresserade lite som hundvalpar; Vad ska vi göra idag på gympan? (Leif)

Berit betonar vikten av att uppmärksamma de elever som, även om det inte är ombytta, faktiskt kommer till lektionen. Detta tror hon att många idrottslärare misslyckas med. Hon menar att genom att skapa en positiv, tillåtande atmosfär, och bygga en relation med dessa elever medför att de kanske kommer ombytta vid nästa tillfälle. Berit satsade mest på denna kategori elever och valde att se positivt på att de trots allt var där, även om de inte var ombytta.

Egentligen de här då som inte hade kläder med sig, som inte var på gång just idag. Att dom kommer är viktigt i alla fall, att de känner att vi inte bara; "Nä stick". Många idrottslärare jobbar med de som är på plats, dom ser inte de fem-sju som kanske inte är där. Det ska jag inte sitta och säga att det är många som gör, men många jobbar så lättsamt som möjligt. (Berit)

Tre av fyra lärare som har arbetat med *LGR 69* menar att det är en helhetsbild när elever är frånvarande. De menar att det är få elever som är frånvarnade från enbart idrottsämnet utan då de är också frånvarande från andra ämnen. Både Ulrika, Leif och Berit menar att idrottslärarens lokaltillgångar är viktigt. Har man bra lokaler så menar lärarna att det är hanterbart att få alla elever närvarande, eftersom de då kan få genomföra andra aktiviteter. De påpekar även att det viktiga är att eleverna är på plats i hallen eftersom de då får chans att prata med eleverna.

5.3.2 Lärare som arbetat med *LGR 11*

För de lärare som har kort lärarerfarenhet och arbetar med den nuvarande läroplanen är frånvaro ett stort problem. Lärarna anser att det är många elever som har svårt att känna en rörelseglädje under aktiviteterna. Torsten menar att hans strategi för att hantera frånvaro är att tidigt ta kontakt med vårdnadshavare. Han menar att frånvaro börjar i tidig ålder och ökar succesivt under

grundskolan. Han anser även att eleverna börjar ta kontroll över undervisningen eftersom de förstår att de får extra hjälp om de missar vissa moment. Han menar även att lärare borde ta kontakt med elevernas föräldrar tidigt för att motverka frånvaron för att inte göra dem en björntjänst. ”I det långsiktiga loppet så gör man en liten björntjänst genom att inte ge några konsekvenser för frånvaro”.

Julia anser att elevers frånvaro beror väldigt mycket på hur eleverna mår och vad de har för krav på sig utanför skolan. Hennes strategi för att hantera frånvaro är att visa förståelse för elevers olika förutsättningar. Hon arbetar med många nyanlända och menar att de inte får den stöttning de behöver. Eleverna behöver arbeta för att klara av sin vardag vilket ofta påverkar närvaron negativt. Hon trycker på att närvaron är väldigt viktig men att det samtidigt är svårt.

Mathilda anser också att det är en helhetsbild och att de elever som är frånvarande från idrottsämnet även är frånvarnade från andra ämnen. Hennes strategi för att hantera frånvaro är att uppmärksamma elever som inte är närvarande. Hon menar då att eleverna känner sig sedda vilket ökar chansen för att de kommer till nästkommande lektion.

Jan-Åkes strategi för att hantera frånvaro är att aktivt delta i undervisningen. På så sätt kommer hans egen rörelseglädje till uttryck vilket har en positiv inverkan på elevernas inställning till idrottsundervisningen. Däremot uppskattar han att ca 15 - 20 procent av eleverna inte har den naturliga rörelseglädjen och att de då behöver motiveras. Utöver rörelseglädjen vill Jan-Åke även förmedla de hälsovinster som fysisk aktivitet för med sig. De elever som har den naturliga rörelseglädjen har förstått att de mår bra av att ta ut sig, vilket läraren försöker förmedla vidare till de elever som inte har samma inställning. Vidare beskriver Jan-Åke en svårmotiverad kategori av elever som *den typiska dataspelskillen* där strategin ser annorlunda ut. Här försöker han motivera genom att exemplifiera och tydliggöra de vinster eleven kan göra genom fysisk aktivitet. “Jamen de här CS proffsen, de tränar ju liksom för att kunna prestera och vara skärpt under turneringar och så, så de måste ju va fysiskt och mentalt starka”. Jan-Åke upplever skillnader i inställningen till idrottsämnet mellan årskurserna och därigenom även skillnader i hur lätt-, respektive svårmotiverade eleverna är.

Generellt tycker jag att årskurs åtta är ett sånt där motivationsmässigt svårt år. Sjuan är lite nyhetens behag att komma upp på högstadiet och i nian är många lite mer motiverade i alla fall av att nu är det bara ett år kvar och då måste jag faktiskt lägga in en liten stöt. Tidigare år, som när jag var i årskurs två och förskoleklass, då har

inte riktigt den här pypunkan motivationsmässigt slagit till än. Då finns det ju en naturlig, amen glädje, av att få röra sig och va aktiv. (Jan-Åke)

Likaså Mathilda upplever att eleverna är duktiga på att delta och att majoriteten verkar tycka att det är kul. Däremot upplever även hon att eleverna i årskurs åtta har en annan inställning till idrottsämnet. ”Men däremot mina åttor upplever jag inte är så, dom tycker inte att det är så kul typ. Dom är där, och gör det dom ska, och sen är det tack och hej. ”. Hennes strategier för att hantera frånvaro är att få elever att våga delta.

I linje med detta uttalande beskriver Torsten att inställningen till idrottsämnet bland årskurs sex och sju kommer från kraven som ställs i föregående årskurser. Med detta menar han att idrottsundervisningen i grundskolans tidigare årskurser har för eleverna inneburit hopp och lek utan några speciella krav på kunskaper. Denna inställning ligger kvar hos många elever när de kommer upp i årskurser där de får betyg. Torsten beskriver att en strategi för att hantera frånvaro är att få eleverna att lyckas i undervisningen. Genom att förenkla moment som vissa elever har svårt för kan de eleverna lyckas och således bli motiverade att delta i undervisningen.

Om nånting är för svårt så ger dom upp, så man har sina förenklingsprinciper. Håller vi på med gymnastik och kullerbyttor kanske man inte ska starta med att göra kullerbytta på plan mark. Utan man får hjälpmedel i nedförsbacke, exempelvis, för det blir en känsla av att man får lyckas, och de brukar hjälpa till med deltagandet.
(Torsten)

Ett annat exempel på strategi är anpassning i undervisningen. Jan-Åke berättar hur han hanterade en elev som var väldigt bollrädd och därför väldigt svår att motivera. Han menar att en anledning till att elever är omotiverade att delta i idrottsundervisningen kan vara tidigare negativa erfarenheter i ämnet. Med exemplet bollrädsla beskriver läraren hur en lösning skulle kunna se ut för att motivera en bollrädd elev till att delta. Genom att byta ut den vanliga basketbollen mot en mjukare boll kunde den bollrädda eleven vara med. Jan-Åkes strategi för att hantera risk för frånvaro var att använda sina resurser. De yttre omständigheterna förändrades och anpassades efter eleven.

Julia beskriver att strategin för att hantera frånvaro varierar beroende på vilken anledning som ligger bakom elevens frånvaro. Hon anser att den mest förekommande anledningen är att eleverna tycker att idrotten är onödig. Dessa elever försöker hon motivera genom att fokusera på nyttan med fysisk aktivitet i relation till deras framtid, vilket enligt henne oftast gör att

eleverna känner sig motiverade. En annan strategi hon använder sig av är att anpassa lektionsinnehållet med aktiviteter som eleverna tycker är kul och ser till att det går att koppla till kursplanen.

... sen försöker jag att vara så lyhörd som möjligt med vad eleverna faktiskt tycker är kul och vad de själva tycker är intressant att jobba med, och aktiviteter och lite så. Sen försöker jag anpassa de här till kursplanen och vad man faktiskt kan undervisa i. Många här tycker att det är extremt kul att spela fotboll. Jag tycker själv inte att fotboll är extremt viktigt att kunna, men man kan alltid göra små alternativ på det, eller så får man in ett fotbollsmoment men kanske under andra former. (Julia)

Julia beskriver ytterligare en strategi för att hantera en kategori elever som ofta är frånvarande där anledningen är att de mår psykiskt dåligt. Hon har därför mycket inslag av teori i sin undervisning. Detta med förhoppningen att eleverna skall förstå att deras intresse och utövande av fysisk aktivitet, inte bara i skolan, kan påverka den psykiska hälsan även senare i livet.

5.3.3 Sammanfattning

Lärarna har olika repertoarer av strategier för att hantera elevers frånvaro. Tre av fyra lärare med lång undervisningserfarenhet betonar vikten av dialog med elever som har hög frånvaro eller risk för frånvaro. Två av lärarna menar att en strategi är att erbjuda ett alternativt lektionsinnehåll för att möta elevers intresse. Det framkommer även att en strategi är hög närvaro för läraren och att deras egen delaktighet i undervisningen är viktig. En av lärarna menar att en lärare inte ska förhandla med eleverna utan bör ha en auktoritet som strategi för elevers närvaro. För lärarna med kort undervisningserfarenhet är en viktig strategi att anpassa idrottsundervisningen till elevers olika behov. En av lärarna lyfter fram tidig kontakt med vårdnadshavare som en betydelsefull strategi för att hantera frånvaro. En annan lärare menar att lärarens eget engagemang och aktiva deltagande som en förebild är en strategi för hanterbarhet av frånvaro. Ytterligare en strategi är att belysa nyttan med idrott och fysisk aktivitet för att skapa ett intresse hos eleverna.

6. Diskussion

I följande kapitel kommer delar av det som presenterats i föregående kapitel att tolkas utifrån tidigare forskning samt studiens teoretiska ramverk. Med delar menas de resultat som är av intresse för att besvara studiens forskningsfrågor och således är relevanta för dess syfte. Syftet med studien är att identifiera och analysera idrottslärares syn på och hantering av elevers frånvaro i idrottsämnet samt begripliggöra motiven till deras syn. Lärarnas uttalanden kommer dels att ställas i relation till tidigare forskning inom området men även till Aaron Antonovskys begrepp KASAM (Antonovsky, 2005) samt Pierre Bourdieus teorier om habitus och kapital (Bourdieu, 1984). Likt resultatpresentationen kommer detta kapitel att delas in enligt studiens forskningsfrågor.

6.1 Viktigt och meningsfullt vid undervisning i idrottsämnet

Lärarna som har lång erfarenhet av att undervisa i idrottsämnet beskriver vikten av att vara positivt inställd till undervisningen. Till denna kategori hör Berit, Leif, Jan och Ulrika. Alla har arbetat med läroplanen som var gällande från 1969 fram till 1980, *LGR 69*. Det salutogena perspektivet KASAM innebär en helhetssyn och att man fokuserar på det positiva och vad som håller en frisk. Ämnet hette gymnastik fram till 1980 och fokus låg på att tillfredsställa elevernas behov av kroppsrörelse. Det är rimligt att tro att lärarnas uppfattningar om vad som är viktigt och meningsfullt vid undervisning i idrottsämnet har påverkats av deras utbildning, erfarenheter av idrottsämnet och samhällets syn på idrott. Detta kan exemplifieras med Jans uttalande om hans syn på undervisning som har påverkats av den idrottslärare som han själv hade. För Jan är det meningsfullt att läraren har auktoritet och läraren ska inte behöva förhandla med elever i undervisningen. Enligt Bourdieu (1984) har personer olika kapital som påverkar deras uppfattningar om undervisning och vad de värdesätter i undervisningen. Det kulturella kapitalet handlar om språkbruk och värderingar. Lärare som har samma kulturella kapital förstår varandra bättre och har liknande intressen. I studien framkommer att de intervjuade lärarna har olika syn på vad som är meningsfullt i idrottsundervisning. Tre av lärarna anser att det är viktigt att själv vara positiv till undervisningsmomenten. Tidigare forskning visar att idrottslärare betonar vikten av att elever tycker idrottsundervisningen är rolig. De vill även att elever ska hitta ett intresse för fysisk aktivitet (Meckbach 2004). Detta ligger i linje med att lärarna tycker det är meningsfullt med en positiv inställning för att främja elevers deltagande.

Undervisning som ett ”smörgåsbord av aktiviteter” har kritiserats för att inte vara kunskapande utan snarare aktivitetsbaserad (Larsson & Nyberg, 2016; Skolinspektionen, 2010). Samtidigt visar internationella studier att en bredd av aktiviteter med social interaktion och stöttning från omgivningen är de vanligaste anledningarna till aktivt deltagande för ungdomar (Cockburn & Clark, 2002; Finch & White, 1998; Porter, 2002). Lärarna i studien har arbetat i över 40 år i skolan, vilket har medfört en stark övertygelse om vad som är viktigt för dem. Bourdieus (1984) begrepp habitus kan förklaras som inristade dispositioner som individen har förvärvat över tid vilket påverkar uppfattningar och handlingar. Habitus är trögrörligt men det går att förändra. Sett över tid är det rimligt att tro att några av lärarna har förändrats och att de inte har samma uppfattningar idag som när de var nyutexaminerade. Något som pekar på det är deras syn på inkluderande arbetssätt i slutet av sin karriär. Tidigare på 1970-talet delades pojkar och flickor upp efter kön. Elever som var lågpresterande kunde få specialgymnastik. Exempelvis ansåg Berit att det var bra för elever som inte hade utvecklat de grovmotoriska grundformerna att få extra stöttning. Lärarna talade om innehållet i aktiviteterna och många gånger handlade det om olika idrotter. En rimlig tolkning av detta är att lärarna har ett stort idrotts habitus som de kan använda i olika situationer och anpassa undervisningen efter elevers behov.

Lärarna med kort yrkeserfarenhet var överens om att den sociala kontakten med eleverna är viktig och meningsfull. Till denna kategori hör Torsten, Julia, Jan-Åke och Mathilda. Alla fyra lärare har en utbildning som sträcker sig över minst fyra år. Lärarutbildningen har förändrats från en professionsutbildning till en mer akademisk utbildning (Larsson 2016). Den egna utbildningen påverkar troligen hur lärarna i föreliggande studie ser på undervisning. Lärarna som enbart arbetat med *LGR II* har förmodligen ett större akademiskt kapital jämfört med lärarna som utbildade sig på 1970-talet. De relativt nyutexaminerade lärarna har skrivit ett flertal akademiska arbeten under sin utbildningstid. Det påverkar vad de anser vara viktigt och meningsfullt i undervisningen. Julia lyfter fram vikten av teori i undervisningen för att elever ska kunna förstå sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa. Enligt Antonovsky (2005) är graden av KASAM helt avgörande för om en människa ska uppleva sig som frisk eller inte.

Lärarna som enbart har arbetat med *LGR II* började tala om betygssättning som en central del av undervisningen, även om det inte ställdes särskilda frågor om det. Det verkar som att de är upptagna av betygssättningsfrågor snarare än undervisningsprocesser när de beskriver sin undervisning. Sebelius (2018) belyser i sin studie idrottslärares olika roller i sin yrkesverksamhet. En av dessa roller är trygghetsskaparen, eftersom eleverna ska våga prestera inför varandra. Denna roll ligger i linje med det som respondenterna talar om i studien. Lärarna

anser att den sociala interaktionen är viktig för att nå alla elever. Mathilda vill exempelvis se alla sina elever och hon uppmärksammar de elever som inte dyker upp genom att ställa frågor till dem när hon träffar dem på skolan. Roesky (2001) genomförde en studie där 507 collegestudenter tillfrågades om vad som hindrar dem från att delta inom organiserad fysisk aktivitet. Resultaten i den studien visar bland annat att brist på support från omgivningen var en av orsakerna som hindrade dem att utöva fysisk aktivitet. Detta ligger i linje med det som lärarna med kortare yrkeserfarenhet talar om då de betonar vikten av support och social interaktion.

6.2 Orsaker till elevers frånvaro

En del i denna studie berör lärares beskrivning av elevers frånvaro och dess bakomliggande orsaker. Lärarna med lång yrkeserfarenhet (*LGR 69*) är överens om att frånvaro från idrottsämnet inte är ett påtagligt problem men de nämner ändå att det finns elever som väljer att avstå från undervisningen. Skolinspektionens (2018) kvalitetsgranskning av idrottsämnet visade att en femtedel av de elever som deltog i undersökningen (åk 7 - 9) inte deltar regelbundet och i listan av anledningar fanns val av aktiviteter, lärandemiljö och undervisningens organisation med som exempel. Resultatet i denna studie går i linje med denna granskning. Vidare nämner respondenterna i denna studie att frånvaron inte är högre i idrottsämnet än något annat ämne i skolan. De orsaker till frånvaro som lärare med lång yrkeserfarenhet tog upp var primärt psykisk ohälsa, idrottsämnets status, fysisk skada samt hemförhållanden som påverkar eleven negativt. Både internationella och nationella studier (t.ex. Bråkenhielm, 2008, Flintoff & Scraton, 2001) beskriver vad som kan påverka individer till att vara aktiva under idrottslektioner vilket går i linje med dessa lärares uttalanden. Bråkenhielm (2008) menar att deltagandet kan kopplas till individuella omständigheter såsom hemförhållanden eller individens socioekonomiska status och menar att det finns elever, främst flickor, som avstår från att delta i idrottsundervisningen eftersom de tycker det är tråkigt eller till och med obehagligt. Det ska dock påpekas att samtliga lärare i föreliggande studie inte talar om att flickor är mer frånvarande än pojkar.

Bourdieu (1984) skriver om individens sociala och kulturella kapital där det sociala skapas av individen själv och det kulturella kan påverkas av personer i individens omgivning. De elever som väljer att inte delta kan med dessa begrepp i åtanke inneha ett socialt- samt kulturellt kapital som påverkar inställningen och deltagandet i idrottsämnet negativt. Dels med tanke på individens hemförhållande och föräldrarnas relation till idrott, dels till elevens umgängeskrets

i och utanför skolan. Detta går även att koppla till Antonovskys (2005) begrepp KASAM inom vilket *hanterbarhet* utgör en del. En hög hanterbarhet innebär att individen upplever situationer som hanterbara tack vare stöd från exempelvis familjen eller vänner. Lärarnas uttalanden om orsaker till elevers frånvaro kan således antyda att eleverna som väljer att inte delta gör det för att de inte har en hög hanterbarhet enligt KASAM-modellen. Utöver individuella omständigheter visar resultatet i föreliggande studie, liksom Skolinspektionens granskning (2018), även att en avgörande faktor för elevers deltagande är på vilket sätt skolan och lärarna väljer att bedriva idrottsundervisningen. Detta berör även Allender, Cowburn och Foster (2006) i sin granskning av studier som syftade att tydliggöra de faktorer som avgör individens deltagande eller icke-deltagande i fysisk aktivitet i och utanför skolan. Författarna skriver om barriärer som missgynnar deltagande och nämner bland annat bristande lokaler, otrygga miljöer och val av aktiviteter som påverkansfaktorer. Det som framgick i två av intervjuerna i denna studie var att en viktig del som ligger bakom framgången med närvarande elever är lokaltillgångarna, lärarnas syn på barn och unga i relation till idrottsämnet samt innehållet i deras undervisning.

Till skillnad från lärarna med längre yrkeserfarenhet anser majoriteten av lärarna som har arbetat med *LGR 11* att frånvaron faktiskt är ett påtagligt problem. Notera att vi med frånvaro inte enbart syftar till elever som inte närvarar under lektionstid utan därtill elever som väljer att inte delta i planerad undervisning. Två av lärarna nämner att lättja är en stor orsak till elevers icke-deltagande och adderar även inställningen till idrottsämnet som orsak till frånvaro. Lättja är inte en faktor som framgått som orsak till frånvaro i de studier vi har granskat för att tolka resultatet i denna studie. Däremot anser vi att det angränsar till Thedins (2015) slutsatser i hennes avhandling som tar upp barn och ungdomars deltagande i föreningsidrott. Thedin menar att en anledning till att individer slutar med föreningsidrott kan vara individens oförmåga att anpassa sig där tränings- och tävlingsfrekvens ses som betydande faktorer. Vidare nämner hon faktorer som gör att individer stannar inom föreningsidrotten vilka är att de "... begriper, kan hantera och känner mening med sitt idrottande." (Thedin 2015, s. 77). Om vi överför detta till idrottsämnet anser vi att tränings- och tävlingsfrekvens dels kan syfta till mängden idrott som är på schemat men även den mängd tävlingsmoment som implementeras i undervisningen. Och om eleven inte begriper, kan hantera eller känner mening med undervisningen i idrottsämnet är risken stor att eleven inte känner sig motiverad att delta. Vidare presenteras elevers bristande fysiska förmåga och avsaknad av rörelseglädje som möjlig orsak till frånvaro. Med Antonovskys (2005) begrepp KASAM som utgångspunkt kan en elev med dessa attribut konstateras ha låg KASAM inom idrottsämnet. Med detta menar vi att eleven inte har de

resurser som krävs för att hantera innehållet i undervisningen och i exemplet med avsaknad av rörelseglädje ser inte eleven värdet av att investera tid och energi i aktiviteten. Med andra ord känner eleven inte att undervisningen i idrottsämnet är meningsfull.

6.3 Strategier för hantering av elevers frånvaro

Lärarna har olika repertoarer av strategier för att hantera elevers frånvaro. Tre av fyra lärare med lång undervisningserfarenhet (*LGR 69*) betonar vikten av dialog med elever som har hög frånvaro eller risk för frånvaro. Två av lärarna menar att en strategi är att erbjuda ett alternativt lektionsinnehåll för att möta elevers intresse. Vi menar att detta kan betyda att vissa elever kan välja den enkla vägen när resten av klassen undervisas i moment som de tycker är jobbiga eller obehagliga. I ett längre perspektiv kan detta vara negativt eftersom eleverna vet att de kan missa vissa moment inom idrottsämnet. Det framkommer även att en strategi är hög närvaro av läraren och delaktighet i undervisningen. Vi anser att denna strategi är bra för att motivera eleverna till att aktivt delta i undervisningen. Detta då lärarens rörelseglädje och inställning kan smitta av sig på eleverna. Strategin kan dock bli problematisk då läraren inte har någon överblick över hela idrottshallen. När läraren är aktiv kan det vara svårt att se alla elever och veta vilka elever som behöver extra stöttning eller uppfatta att en konflikt uppstår.

En av lärarna menar att en lärare inte ska förhandla med eleverna utan bör ha en auktoritet som strategi för elevers närvaro. Vi anser att denna strategi kan påverka lärarens relation till eleverna negativt. Med detta menar vi att dialogen mellan lärare och elev möjliggör skapandet av sociala band och i de fall den uteblir så missgynnas detta band. Om en elev inte känner att hen kan diskutera med läraren gällande deltagande så kan det dessutom innebära att eleven inte vågar prata med läraren om andra delar som rör undervisningen. Resterande lärare med lång yrkeserfarenhet betonar vikten av dialog med de elever som är frånvarande. För att läraren ska kunna ha en god dialog med sina elever så behöver hen mycket socialt kapital. Det sociala kapitalet skapas av individen själv och är viktigt om dialogen är en strategi för att hantera elevers frånvaro.

Berit anser att en strategi är att fokusera på de elever som behöver extra stöttning för att utveckla den motoriska förmågan. Abildsnes (2015) genomförde en studie med fokusgrupper där det framkom att psykisk ohälsa och en bristfällig motorisk förmåga var två av anledningarna till att elever undvek att delta i idrottsämnet. Fokusgrupperna ansåg att elevernas bristfälliga motoriska förmåga berodde på att tidigare lärare hade otillräcklig kompetens. Denna studie

ligger i linje med det Berit talar om och att tidig extra stöttning kan vara bra för elevers aktiva deltagande. Däremot anser vi att specialundervisning kan bidra till dåligt självförtroende eftersom elever blir exkluderade från ordinarie undervisning. Sänkt självförtroende påverkar i sin tur elevernas deltagande negativt (Roesky 2001).

För lärarna med kort undervisningserfarenhet (*LGR 11*) är en viktig strategi att anpassa idrottsundervisningen till elevers olika behov. En av lärarna lyfter fram tidig kontakt med vårdnadshavare som en betydelsefull strategi för att hantera frånvaro. En annan lärare menar att lärarens eget engagemang och aktiva deltagande som en förebild är en strategi för hanterbarhet av frånvaro. Ytterligare en annan strategi är att belysa nyttan med idrott och fysisk aktivitet för att skapa ett intresse hos eleverna. I Sebelius studie (2018) lärarna vill elevernas bästa, de vill att eleverna mår bra och vill att eleverna ska uppskatta fysisk aktivitet och även kunna göra det på eget bevåg. Lärarna talar även om en rad problem som de menar påverkar undervisningen. Dessa problem är att de har för stora klasser, för små idrottshallar och otydlig läroplan. En annan strategi som Julia talar om är att undervisa hälften av lektionerna teoribaserade i andra lokaler än idrottshallen. Hon menar att det stärker ämnets legitimitet som kunskapsämne och får eleverna positivt inställda. Det är en strategi för att undvika frånvaro. Detta kan enligt oss dels hjälpa elever som är teoretiskt lagda att lyckas i idrottsämnet, men det kan även påverka de elever som är praktiskt lagda negativt. Detta då synen på idrottsämnet skiftar från att vara ett aktivitetsämne där inläring sker genom olika fysiska moment till att vara ett ämne som är mer likt de andra teoretiska skolämnena. Ämnet idrott och hälsa har kritiserats för att vara ett aktivitetsämne i stället för ett kunskapsämne (Larsson, 2016). Det är ett rimligt antagande att de relativt nytexaminerade lärarna har tagit del av aktuell forskning och det kan ha påverkat deras syn på vad som värdesätts i undervisningen. När Julia talar om nyttoperspektiv och teori i undervisningen kan det tolkas som att hennes undervisningshabitus är en förflyttning från aktivitetsbaserad undervisning till teoribaserad undervisning i ett klassrum. Enligt Bourdieu (1984) är begreppet habitus människans samlade erfarenheter som påverkar vilken smak hen har. Smak för teori i idrottsundervisning eller smak för dekontextualiserade aktiviteter som två ytterligheter. Lärarna använder även betygssättningen som en strategi för att hantera frånvaro. De menar att betyg kan användas som morot för ett aktivt deltagande i undervisningen och som ett sätt att motivera elever. För vissa elever kan detta vara ett koncept som genererar en positiv inställning till idrottsämnet då de behöver visa praktiska kunskaper för att erhålla önskat betyg. För andra elever kan denna strategi ha en negativ påverkan då krav på prestation kan leda till stress och sänkt självförtroende givet dessa

krav inte uppnås. Detta anser vi kan vara en bidragande faktor till elevernas psykiska ohälsa som lärare med längre yrkesverksamhet menar är en stor faktor till att elever är frånvarande.

6.4 Metoddiskussion

I studien genomfördes intervjuer med åtta lärare som har olika erfarenheter av att undervisa i idrottsämnet. Fyra lärare har arbetat som idrottslärare under många år och har undervisat när läroplanen från 1969 (*LGR 69*) gällde. Två av respondenterna var kvinnor och två män. Fyra av lärarna var relativt nytexaminerade och har endast arbetat med den nuvarande läroplanen *LGR 11*. Även av dessa lärare var två kvinnor och två män. Vi har visat att lärares hantering av frånvaro skiljer sig åt och beror på idrottslärares olika habitus och kapital.

Genom att ta avstamp i Antonovskys teori (2005) om känsla av sammanhang har vi kunnat visa hur meningsfullhet, begriplighet och hanterbarhet är lämpliga analysverktyg för att belysa hur lärarna talar om undervisning och hantering av frånvaro. På så sätt har studien kunnat synliggöra att elevers frånvaro är mer eller mindre påverkbara sett ur ett lärarperspektiv. Lärarna med lång erfarenhet är ingen enhetlig grupp utan de lyfter fram olika orsaker till frånvaro. Med tanke på att dessa lärare har arbetat i över 40 år har deras syn på undervisning och pedagogik förändrats över tid. Vi har kunnat visa att de lärare med kortare yrkeserfarenhet och en annan utbildningsbakgrund är mer upptagna av idrott och hälsa som kunskapsämne och betygsättning. Genom att använda Bourdieus (1984) begrepp kring habitus och kapital har vi förklarat varför lärarna talar om undervisning och frånvaro på olika sätt. Resultaten visar att det finns strukturella faktorer som socioekonomi, en ökning av psykisk ohälsa och rådande förutsättningar för undervisning. Vidare har vi till viss del kunnat visa att de individuella skillnader mellan respondenterna beror på vilket habitus, kapital och vad lärarna tycker är viktigt.

Kombinationen av Antonovskys begrepp och Bourdieus har bidragit till att identifiera och analysera idrottslärares syn och hantering av frånvaro. Studiens begränsningar är att det är åtta lärares syn på undervisning och hantering av frånvaro. Det är troligt att en annan grupp av lärare hade givit andra resultat. Det går därför inte att uttala sig generellt om hur idrottslärare hanterar frånvaro i undervisningen. Genom att noga beskriva hur vi gått tillväga kan studien upprepas med andra lärare.

Det är viktigt att fortsätta med forskning som belyser frånvaro kring ämnet idrott och hälsa för att fånga upp varför elever inte deltar i undervisningen. Eftersom ungdomars stillasittande blir ett allt större samhällsproblem och att ämnet idrott och hälsa är det enda ämnet som ger elever kunskap om hälsa och rörelse är det viktigt att komma till rätta med problematiken. Vår studie har bidragit med en pusselbit i den idrottsdidaktiska forskningen. Förslag till vidare forskning är att genom kompletterande enkäter få ett bredare material av lärares uppfattningar om elevers frånvaro. Detta genom så kallad metodtriangulering, där en kombination av kvalitativ och kvantitativ datainsamlingsmetod används i syfte att öka trovärdigheten hos kvalitativa data (Hassmén & Hassmén, 2008). En annan intressant studie är att undersöka elevers uppfattningar om frånvaro i ämnet idrott och hälsa och vilka orsaker som påverkar deltagande i undervisningen. I studien hade andra teoretiska begrepp kunnat användas som hade gett andra perspektiv. Om vi valt en mer psykologisk inriktning så hade motivationsteori kunnat vara användbart. En sådan inriktning hade kunnat ge andra perspektiv samma fråga.

Litteraturförteckning

- Abildsnes, E., Stea, T.H., Berntsen, S., Omfjord, C.S., & Rohde, G. (2015). Physical education Teachers' and public health Nurses' perception of Norwegian high school Students' participation in physical education - a focus group study. *BMC Public Health*, 15(1). Hämtad 2019-10-24 doi:10.1186/s12889-015-2660-y
- Allender, S., Cowburn, G., & Foster, C. (2006). Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies. *Health Education research*, 21(6), 826-835.
- Annerstedt, C. (2008). Physical education in Scandinavia with a focus on Sweden: a comparative perspective. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 13(4), 303-318.
- Antonovsky, A. (2005). *Hälsans mysterium*. 2.utg. Stockholm: Natur och Kultur.
- Backman, E., & Larsson, L. (2013). *I takt med tiden?: perspektiv på idrottslärarytbildning i Skandinavien*. Lund: Studentlitteratur.
- Bennie, A., Peralta, L., Gibbons, S., Lubans, D., & Rosenkranz, R. (2017). Physical education teachers' perceptions about the effectiveness and acceptability of strategies used to increase relevance and choice for students in physical education classes. *Asia-Pacific journal of teacher education*, 45(3), 302-319. Hämtad 2019-10-19 doi:<http://dx.doi.org/10.1080/1359866X.2016.1207059>
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: a social critique of the judgement of taste*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Bråkenhielm, G. (2008). Ingen gympa för mig!: en undersökning om skälen till att elever inte deltar i ämnet idrott och hälsa. *Svensk Idrottsforskning*, (2), 30-33.
- Cloes, M., Ledent, M., Delfosse, C., & Pieron, M. (2001). *Physical education teachers' perception of pupils' motivation*. Department of Sport Pedagogy, University of Liege: Belgium. Hämtad 2019-10-27 från <http://hdl.handle.net/2268/28503>

Coakley, J., & White, A. (1992). Making decisions: gender and sport participation among British adolescents. *Sociology of Sport Journal*, (9), 20–35.

Center on Education Policy. (2007). *Choices, changes, and challenges: Curriculum and instruction in the NCLB era*. Washington, DC: Author.

Cockburn, C., & Clarke G. (2002). “Everybody’s looking at you!”: Girls negotiating the “femininity deficit” they incur in physical education. *Womens Studied International Forum* 25(6), 651–665.

Ekberg, J-E. (2009). *Mellan fysisk bildning och aktivering: En studie av ämnet idrott och hälsa i skolår 9* (Doktorsavhandling). Malmö: Malmö högskola.

Engström, L-M. (1999). *Idrott som social markör*. Stockholm: HLS.

Ennis, C. D. & Chen, S. (2012). Interviews and focus groups. In K. Armour & D. Macdonald (Eds.), *Research methods in physical education and youth sport* (pp. 217-236). Milton Park,

Eriksson-Zetterquist, U. & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. I G. Ahrne & P.Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (ss. 34 – 53). Stockholm: Liber.

Finch H., & White, C. (1998). *Physical Activity ‘What We Think’: Qualitative Research among Women Aged 16 to 24*. London: Health Education Authority.

Flintoff, A., & Scraton, S. (2001). Stepping into active leisure? Young women’s perceptions of active lifestyles and their experiences of school physical education. *Sport Education and Society*, 6(1), 5–21.

Fürstenbach, J. (2013) *GIH 200 år; svensk kunskap, hälsa och kraft*. Stockholm: Gymnastik- och idrotthögskolan.

Fysisk Aktivitet i Sjukdomsprevention och Sjukdomsbehandling (FYSS). (2017). *Hur mycket fysisk aktivitet behöver barn och ungdomar?* Hämtad 2019-10-29 från <http://www.fyss.se/rekommendationer-for-fysisk-aktivitet/for-barn-och-ungdomar/>

Hassmén, N., & Hassmén, P. (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. Stockholm: SISU Idrottsböcker.

- Hastie, P., & Hay, P. (2012). Qualitative approaches. In K. Armour & D. Macdonald (Eds.). *Research methods in physical education and youth sport* (pp. 214-225). Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge.
- Kirk, D. (2010). *Physical education futures*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2002). *Inter Views: learning the craft of qualitative research interviewing*. Los Angeles: Sage Publications Ltd.
- Larsson, H., & Nyberg, G. (2017). 'It doesn't matter how they move really, as long as they move.' Physical education teachers on developing their students' movement capabilities. *Physical Education and Sport Pedagogy*. 22(2), 137-149.
- Larsson, H. (2016). *Idrott och hälsa: i går, i dag, i morgon*. Stockholm: Liber
- Larsson, H., & Redelius, K. (2008). Swedish physical education research questioned – current situation and future directions. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 13(4), 381-398.
- Larsson, L. (2009). *Idrott – och helst lite mer idrott: idrottsläroverstudenters möte med utbildningen*. (Doktorsavhandling). Stockholm: Stockholms universitet.
- Londos, M. (2010). *Spelet på fältet: relationen mellan ämnet idrott och hälsa i gymnasieskolan och idrott på fritiden* (Doktorsavhandling). Malmö: Malmö högskola.
- Lundqvist Wanneberg, P. (2004). *Kroppens medborgarfostran: kropp, klass och genus i skolans fysiska fostran 1919-1962* (Doktorsavhandling). Stockholm: Stockholms universitet
- Lundvall, S., & Meckbach, J. (2004). "Fritt och omväxlande": Lärares bakgrund och tankar om sitt yrke. I Larsson, H. & Redelius, K. (Red.). *Mellan nytta och nöje: Bilder av ämnet idrott och hälsa* (ss. 70-98). Stockholm: Idrottshögskolan.
- Meckbach, J. (2004) Ett ämne i förändring- eller är allt sig likt. I H. Larsson & K.Redelius, (Red.), *Mellan nytta och nöje: Bilder av ämnet idrott och hälsa* (ss. 81- 98). Stockholm: Idrottshögskolan.
- Mulvihill C., Rivers K., & Aggleton P. (2000). *Physical Activity 'At Our Time': Qualitative Research among Young People Aged 5 to 15 Years and Parents*. London: Health Education Authority.

- Munk, M., & Agergaard, S. (2015). The Processes of Inclusion and Exclusion in Physical Education: A Social-Relational Perspective. *Social inclusion*, 3(3).
- Nationalencyklopedin (2019). *Bourdieu*. Hämtad: 2020-01-03
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/pierre-bourdieu>
- Nelson, M. C., & Gordon-Larsen, P. (2006). Physical activity and sedentary behavior patterns are associated with selected adolescent health risk behaviors. *Pediatrics*, 117, 1281–1290.
- Orme J. (1991). Adolescent girls and exercise: too much of a struggle? *Education and Health*, 9(5), 76–80.
- Porter, S. (2002). *Physical Activity: An Exploration of the Issues and Attitudes of Teenage Girls*. London: Scott Porter Research and Marketing.
- Roesky, R.D. (2001) *A study of deterrents to participation in physical education*. (Doktorsavhandling, University of New Mexico, Albuquerque, UMI: 3003419) Hämtad från shorturl.at/vKLTV
- Sandahl, B. (2004). Ett ämne för vem? Idrottsämnet i grundskolan 1962-2002. I H. Larsson & K. Redelius (Red.). *Mellan nytta och nöje: Bilder av idrott och hälsa* (s. 44-69). Stockholm: Idrottshögskolan.
- Sandahl, B. (2005). *Ett ämne för alla? Normer och praktik i grundskolans idrottsundervisning 1962-2002* (Doktorsavhandling). Stockholm: Carlssons bokförlag.
- Silverman, D. (2000). *Doing qualitative research: a practical handbook*. Thousand Oaks: Sage Publications Ltd.
- Sebelius, S. (2018). *Att vara idrottslärare om de själva får berätta*. (Licentiatuppsats). Malmö: Malmö Studies in Sport Sciences Vol. 28.
- Skolinspektionen (2010). *Mycket idrott och lite hälsa. Skolinspektionens rapport från den flygande tillsynen i idrott och hälsa*. Tillgänglig 2019-10-29 på <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Flygande-inspektion/Mycket-idrott-och-lite-halsa/>.

Skolverket (2010). *På pojkars planhalva? Ämnet idrott och hälsa ur ett jämställdhets- och likvärdighetsperspektiv*. Tillgänglig 2019-10-29 på: SKOLV-R-355-SE

Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Skolöverstyrelsen (1969). *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Utbildningsförlaget Liber.

Thagaard, T. (2004). *Systematik og indlevelse: en indføring i kvalitativ metode*. København: Akademisk Forlag.

Theдин, B. (2015). *Vilka stannar kvar och varför? En studie om ungas föreningsidrottande under uppväxtåren*. (Doktorsavhandling). Stockholm: Gymnastik- och idrotthögskolan.

Trost, S. G. (2007). *Active education: Physical education, physical activity and academic performance* (Research Brief). San Diego, CA: Robert Wood Johnson Foundation Active Living Research. Available: www.activelivingresearch.com/alr/alr/files/Active_Ed.pdf

Trost, S. G., & van der Mars, H. (2009). Why we should not cut P.E. *Educational leadership*, 6 (4), 60-65. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=04735c94-79a5-4fa2-8047-4fd58aba6af3%40sessionmgr102&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=45463472&db=afh>

Vetenskapsrådet (2014). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

Bilaga 1 - Intervjuguide

Inledande frågor:

Hur länge har du jobbat som idrottslärare?

Varför jobbar du som idrottslärare?

Berätta om din idrottsliga bakgrund.

Examensår från lärarutbildningen?

Berätta om dina erfarenheter från utbildningen?

Vilka årskursen undervisar du i?

Orsaker till och uppfattningar om elevers frånvaro:

Hur motiverar du elever att delta på idrotten?

Vilka kategorier av elever ser du bland de elever som är frånvarande?

Hur viktigt tycker du det är med aktivt deltagande?

Finns det kategorier av elever som är frånvarande oftare?

Får elever som inte har idrottskläder delta i undervisningen?

Vad får de elever som inte är aktiva göra?

Har skolan något verktyg som du kan använda dig av om en elev är frånvarande ofta?

Vilken är din generella bild av elevers frånvaro? *Skillnader mellan årskurserna?*

Hur beskriver läraren sin undervisning:

Vad är det bästa med elevarbetet? *Är det alltid så?*

Hur styrd är din undervisning? *Vad i din yrkesutövning kan du bestämma över? Vad kan du inte bestämma över?*

Hur går du tillväga när du ska planera och introducera ett nytt moment?

Hur hanterar du elever som är negativt inställda till ett nytt moment?

Får eleverna påverka lektionsinnehållet?

Bilaga 2 - Samtyckesblankett

Vi heter Joel Lundin och Micael Widerdal och studerar till idrottslärare på Gymnastik och Idrottshögskolan i Stockholm. Vi skriver en uppsats om lärares syn på och hantering av elevers frånvaro. Respondentens medverkan i studien är konfidentiell. Svaren kommer endast att användas i den aktuella uppsatsen och varken namn på respondenten eller namn på skolan kommer att användas. Vid intervjun kommer vi också att fråga om vi får spela in samtalet. Du kan då välja att vara med på intervjun utan att vi spelar in den. Intervjun kommer att transkriberas och analyseras för att kunna svara på uppsatsens syfte. Intervjun är frivillig och respondenten kan avbryta när som helst.

Eventuella ändringar och tillägg:

.....

Datum:

.....

Här med intygar respondenten att villkoren ovan godkänns:

.....

Kontaktinformation:

Joel Lundin
joel.lundin@student.gih.se
0708100316

Micael Widerdal
micael.widerdal@student.gih.se
0727220007

Bilaga 3 - Litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

Syftet är att identifiera och analysera idrottslärares syn på och hantering av elevers frånvaro i idrottsämnet samt begripliggöra motiven till deras syn. Forskningsfrågor:

1. Hur beskriver idrottslärare vad som är viktigt och meningsfullt vid undervisningen i idrottsämnet?
2. Vilka orsaker framträder när idrottslärare talar om elevers frånvaro och hur kan dessa begripliggöras?
3. Vilken repertoar av strategier framträder när idrottslärare talar om hantering av frånvaro från undervisningen i idrottsämnet?

Vilka sökord har du använt?

Ämnesord och synonymer svenska	Ämnesord och synonymer engelska
<i>Frånvaro, idrott och hälsa, KASAM, habitus, kapital,</i>	<i>Absence, physical education, PE, SOC, habitus, capital, perception, participation</i>

Var och hur har du sökt?

Databaser och andra källor	Sökkombination
Google Scholar	<i>Frånvaro, idrott och hälsa.</i>
EBSCO	<i>Physical education, perceptions, teacher/students, absence, participation</i>
GIH – bibliotekskatalog	<i>KASAM, Antonovsky</i>

Kommentarer

Då vi hittade en artikel om angivet område så kunde vi gå igenom litteraturlistorna i dessa för att ytterligare relevanta vetenskapliga artiklar.

Sökningen på EBSCO fungerade bra då flera sökkriterier, samt språk och typ kan filtreras.